

RAMBØLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Undersøkelse om norsk fagspråk og terminologi i universitets- og høyskolesektoren

Kommentert innsiktsrapport utarbeidet av
Rambøll Management Consulting

Hovedfunn

Å skrive på norsk er lite karrierefremmende

Majoriteten oppgir at de viktigste grunnen til at de ikke skriver mer på norsk, er at det ikke er karrierefremmende å skrive fagtekster på norsk. I tillegg til at det er få relevante norske publiseringskanaler.

For lite tid til å skrive på norsk

Dette gjør at man ikke prioriterer å bruke tid på å skrive fagtekster på norsk. Dette gjelder spesielt vitenskapelige artikler. Det er mer utbredt å skrive andre fagtekster på norsk, som fagartikler som ikke er vitenskapelige artikler og lærebøker.

Skriving på engelsk oppmuntres

Det å skrive fagtekster på engelsk oppmuntres mer enn det å skrive fagtekster på norsk. Dette gjelder både fra ledere og kolleger. Det er lite, men noe, direkte fraråding av å skrive på norsk.

Det er mangel på norsk terminologi

En betydelig del av respondentene oppgir at det mangler norske faguttrykk innen deres fagområde. Det er tydelige forskjeller mellom fagområdene.

Innhold

Om undersøkelsen	Norsk fagspråk	Terminologi	Læringsutbytte- beskrivelser
1	2	3	4

Om undersøkelsen

Om undersøkelsen

Bakgrunn

- Vi har for lite kunnskap om arbeidet som gjøres med norsk fagspråk og norske termbaser. Språkrådet ønsket å vite mer om hvilket arbeid som gjøres med å vedlikeholde og videreutvikle norsk fagspråk, og i hvilken grad vitenskapelig ansatte bruker og utvikler norskspråklige termbaser. I tillegg ønsket de å kartlegge hvordan vitenskapelig ansatte arbeider med det norske fagspråket og norsk terminologi overfor studentene.
- Språkrådet gjorde undersøkelsen i samarbeid med Språksamlingene ved Universitetet i Bergen. Språksamlingene forvalter Termportalen, som er en nasjonal portal for terminologi.
- Undersøkelsen ble gjennomført av Rambøll Management Consulting.

Metode

- Det ble manuelt samlet inn kontaktinformasjon til instituttlederne (eller tilsvarende) ved alle offentlige universiteter og høyskoler som har finansiering fra Kunnskapsdepartementet, unntatt Samisk høgskole. Undersøkelsen kunne besvares på bokmål, nynorsk og engelsk.
- Undersøkelsen ble distribuert ved å sende en e-postinvitasjon til instituttlederne og be om å videresende invitasjonen til alle sine vitenskapelig ansatte. E-postinvitasjonen inneholdt en ferdig invitasjonstekst og lenke til undersøkelsen slik at invitasjonen enkelt kunne videresendes. På NTNU ble undersøkelsen distribuert via en lenke på intranettet.
- Det kom inn 1329 besvarelser. Undersøkelsen var åpen for svar fra 21. september til 26. oktober 2022.
- Det ble sendt ut tre påminnelser, to til alle og en kun til institutter uten svar. Det ble også gjennomført en ringerunde til instituttledere ved underrepresenterte institusjoner.

- Det kom inn 1329 besvarelser fordelt på de 20 universitetene og høyskolene som ble invitert til undersøkelsen.
- Alle institusjonene er representert med et tilfredsstillende antall svar, unntatt NTNU. NTNU er noe underrepresentert (5 %). På bakgrunn av dette ble vekting av resultatene vurdert, men analyser før og etter vekting viste at det kun var minimale forskjeller mellom vektete og uvektete resultater. Resultatene er derfor ikke vektet.
- Institusjoner med færre enn 15 besvarelser er ikke inkludert i analyser hvor resultatene deles opp på institusjon.

Tilfredsstillende antall svar

ANTALL SVAR PER INSTITUSJON

	Antall vitenskapelig ansatte*	Andel ansatte	Antall svar	Andel svar	Avvik
UiO - Universitetet i Oslo	4054	16 %	209	16 %	0 %
NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	5267	21 %	206	16 %	-5 %
UiT - Norges arktiske universitet	2383	10 %	155	12 %	2 %
UiB - Universitetet i Bergen	2562	10 %	120	9 %	-1 %
USN - Universitetet i Sørøst-Norge	1269	5 %	108	8 %	3 %
OsloMet - storbyuniversitetet	1549	6 %	106	8 %	2 %
UiA - Universitetet i Agder	996	4 %	86	7 %	2 %
HVL - Høgskolen på Vestlandet	1321	5 %	78	6 %	1 %
NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	942	4 %	62	5 %	1 %
UiS - Universitetet i Stavanger	1131	5 %	50	4 %	-1 %
Nord universitet	873	4 %	39	3 %	-1 %
HINN - Høgskolen i Innlandet	797	3 %	29	2 %	-1 %
HVO - Høgskolen i Volda	264	1 %	22	2 %	1 %
NHH - Norges handelshøyskole	296	1 %	19	1 %	0 %
HiMolde - Høgskolen i Molde	166	1 %	14	1 %	0 %
HiØ - Høgskolen i Østfold	430	2 %	8	1 %	-1 %
NMH - Norges musikkhøgskole	158	1 %	7	1 %	0 %
AHO - Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	104	0 %	6	1 %	0 %
NIH - Norges idrettshøgskole	128	1 %	3	0 %	-1 %
Kunsthøgskolen i Oslo	103	0 %	2	0 %	0 %
Total	24793	100 %	1329	100 %	0 %

* Tallene på vitenskapelig ansatte er hentet fra Database for statistikk om høyere utdanning:

https://dbh.hkdir.no/tall-og-statistikk/nokkeltall?undermeny=nokkeltall_inst&sektorKode=0&valgtArstall=2022&ValgtInstDetail=-1

Antall svar per fagområde

	Antall svar	Andel svar
Humanistiske og estetiske fag	255	19 %
Samfunnsfag	235	18 %
Naturvitenskap og teknologi	363	27 %
Økonomi og administrasjon	43	3 %
Helse-, sosial- og idrettsfag	243	18 %
Pedagogikk, lærer- og lektorutdanning	190	14 %
Total	1329	100 %

- Figuren viser fordelingen i antall svar på de ulike fagområdene. Respondentene ble bedt om å oppgi hvilket fagområde de hørte til.
- Det lave antallet svar innen fagområdet økonomi og administrasjon gjør at tallene må tolkes med forsiktighet.

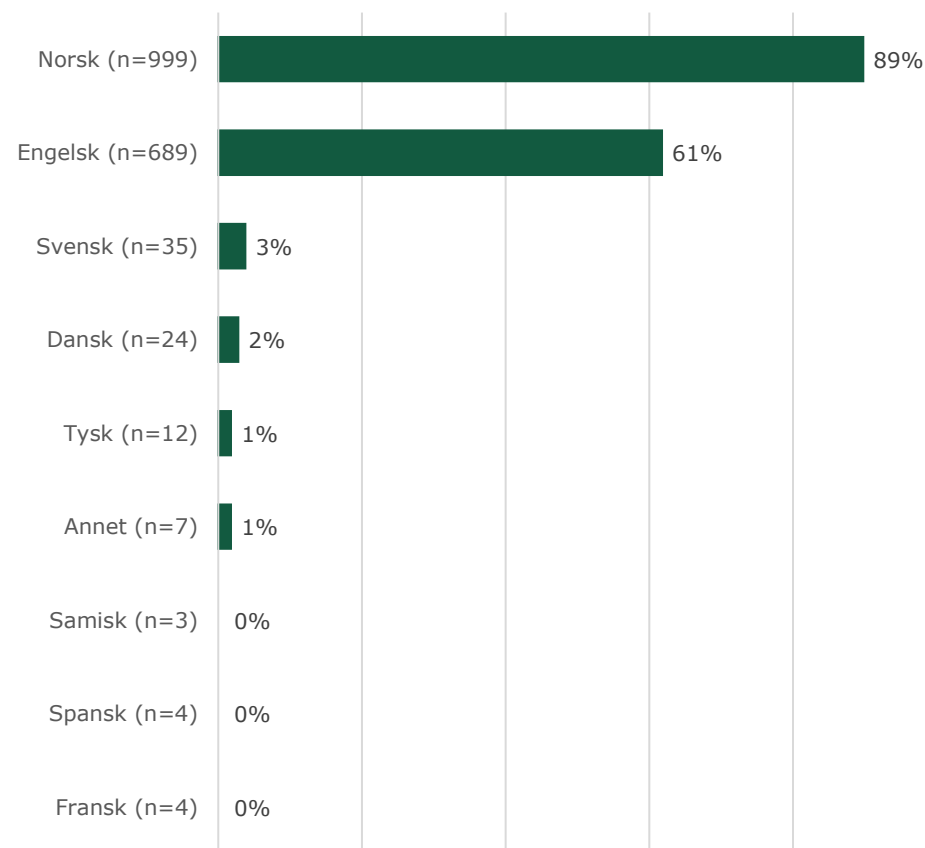
Norsk fagspråk

Norsk er det mest benyttede undervisningsspråket

- Totalt oppgir 89 % av respondentene at de benytter norsk i undervisningen, mens 61 % benytter engelsk. De neste språkene som oppgis som undervisningsspråk er svensk, dansk og tysk. Disse har betydelig lavere andeler enn norsk og engelsk.
- I annet-kategorien finner vi blant annet norsk tegnspråk, russisk og latin.

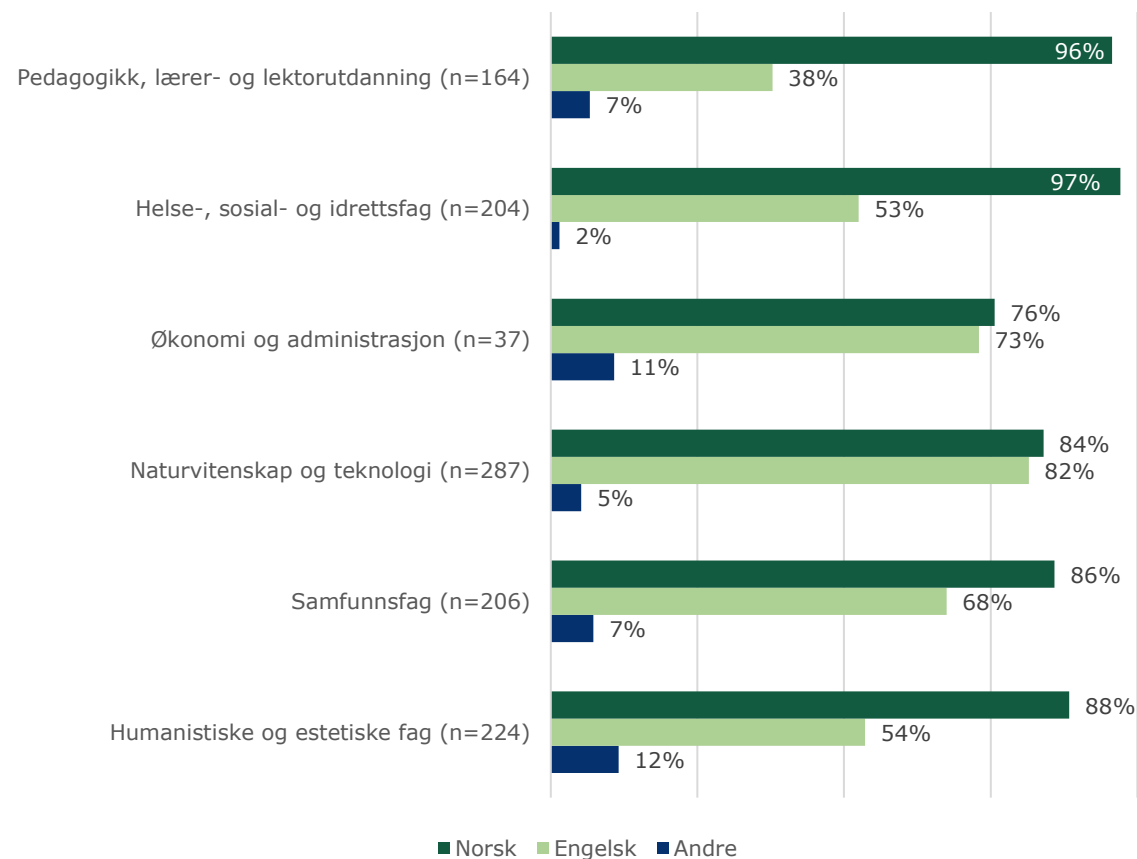
HVILKE(T) SPRÅK BENYTTER DU I UNDERVISNINGEN? (N=1122)*

Stor variasjon i bruk av engelsk som undervisningsspråk

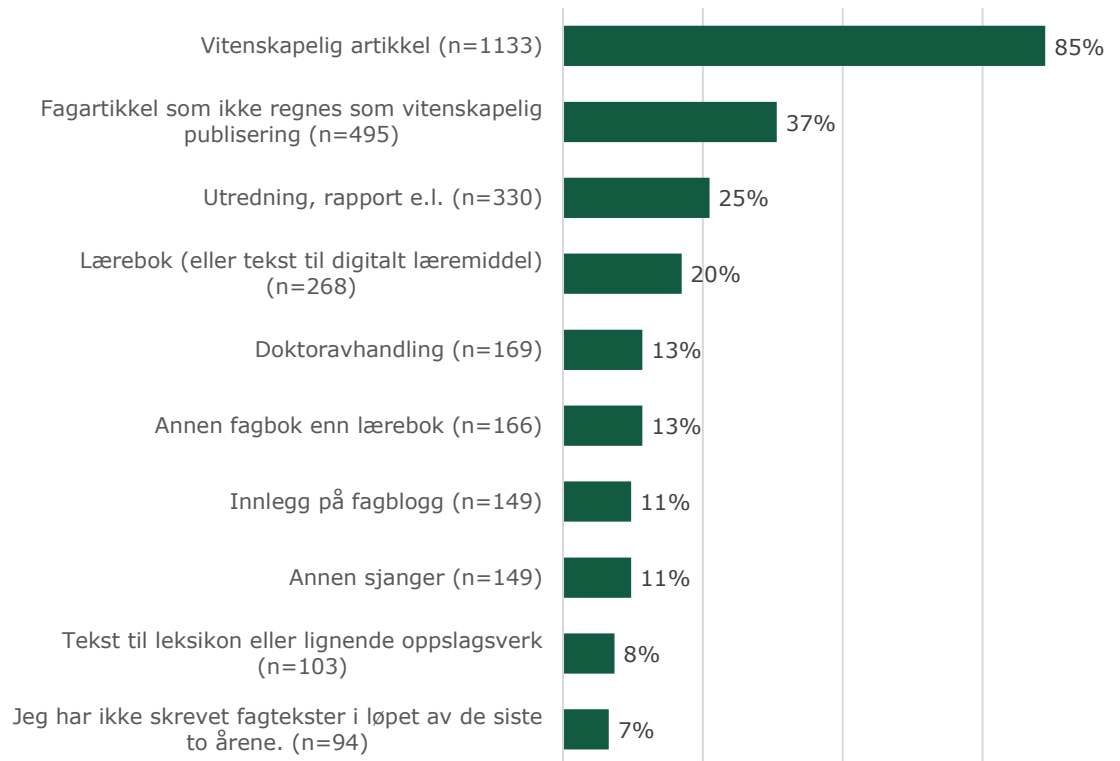
- Figuren viser hvilke språk som benyttes i undervisning fordelt på fagområde.
- Fagområdene pedagogikk, lærer- og lektorutdanning og helse-, sosial- og idrettsfag har høyest andel som underviser på norsk. Sammen med humanistiske og estetiske fag har disse fagområdene den laveste andelen som underviser på engelsk.
- Den høyeste andelen som oppgir at de benytter engelsk i undervisningen finner vi i naturvitenskap og teknologi samt økonomi og administrasjon.

HVILKE(T) SPRÅK BENYTTER DU I UNDERVISNINGEN?*
– FORDELT PÅ FAG

Vitenskapelig artikkel er sjangeren flest skriver innenfor

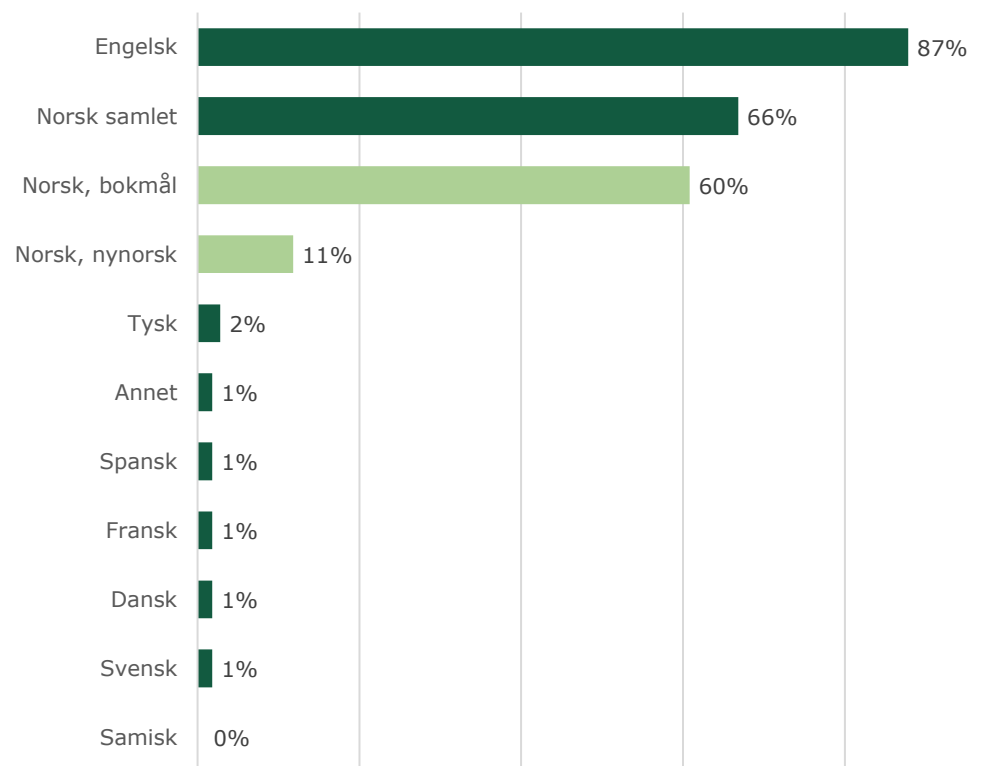
INNEN HVILKE SJANGERE HAR DU SKREVET FAGTEKSTER I LØPET AV DE SISTE TO ÅRENE?

- Vitenskapelig artikkel er den klart vanligste sjangeren. Hele 85 % opplyser at de har skrevet innenfor denne sjangeren.
- Det er generelt færre som har skrevet tekster i de resterende sjangrene på listen. Fagartikler som ikke regnes som vitenskapelig publisering er den nest hyppigst valgte med 37 %.
- I «annen sjanger» finner vi avisartikler, kronikker, bok- og antologikapitler, masteroppgaver, undervisningsmaterieell, hørings svar og konferansebidrag.

Det store flertallet har skrevet en fagtekst på engelsk i løpet av de siste to årene

HVILKET SPRÅK BLE TEKSTEN(E) SKREVET PÅ?*

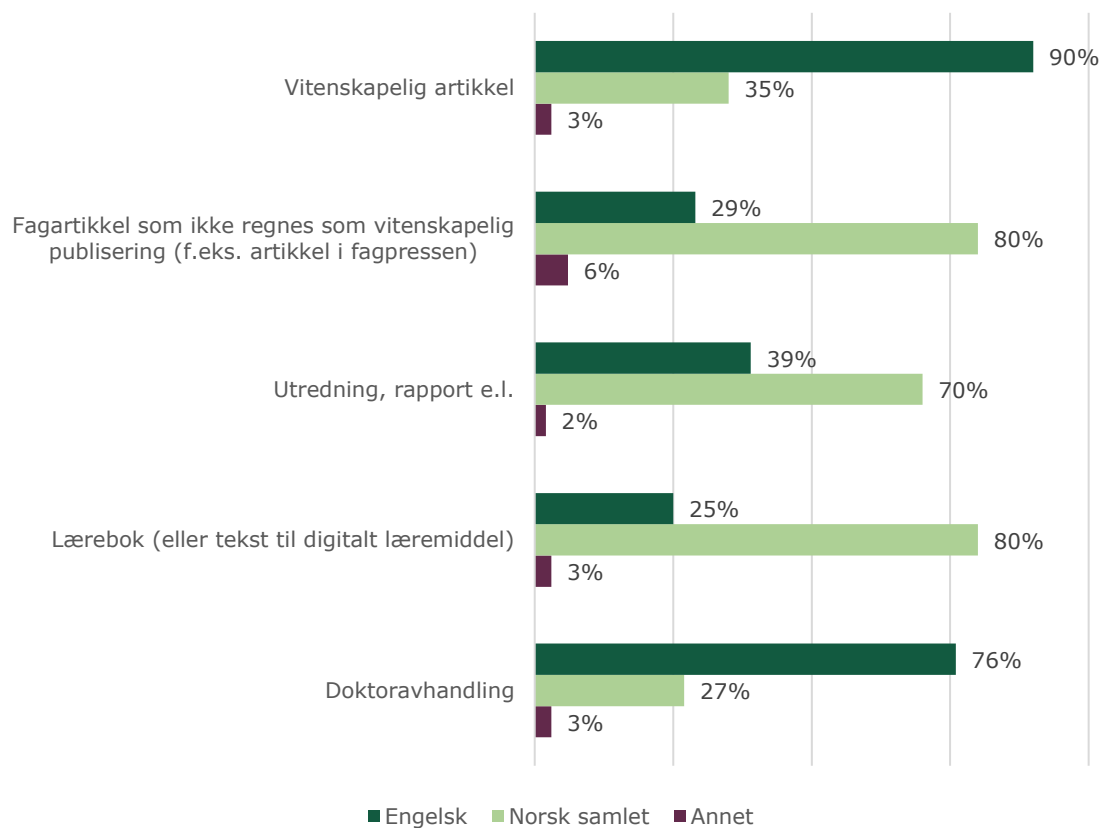
- Spørsmålet om hvilke(t) språk fagtekstene er skrevet på, er stilt til de som oppgir at de har skrevet de ulike typene fagtekster i løpet av de siste to årene.** Kategorien «Norsk samlet» inkluderer både bokmål og nynorsk.
- Hele 87 % oppgir å ha skrevet minst én fagtekst på engelsk i løpet av de siste to årene.
- 66 % oppgir å ha skrevet på norsk. Dersom vi deler opp tallene mellom bokmål og nynorsk, har 60 % skrevet på bokmål og 11 % på nynorsk.

* Spørsmålet om hvilke(t) språk fagtekstene er skrevet på, er stilt til de som oppgir at de har skrevet de ulike typene fagtekster i løpet av de siste to årene.

** 1235 (dvs. 93 %) av respondentene oppga at de har skrevet fagtekster innen én eller flere sjangere i løpet av de siste to årene.

Engelsk er mye brukt i vitenskapelig artikkel og doktoravhandling

TOPP FEM SJANGERE FORDELT PÅ SPRÅK*

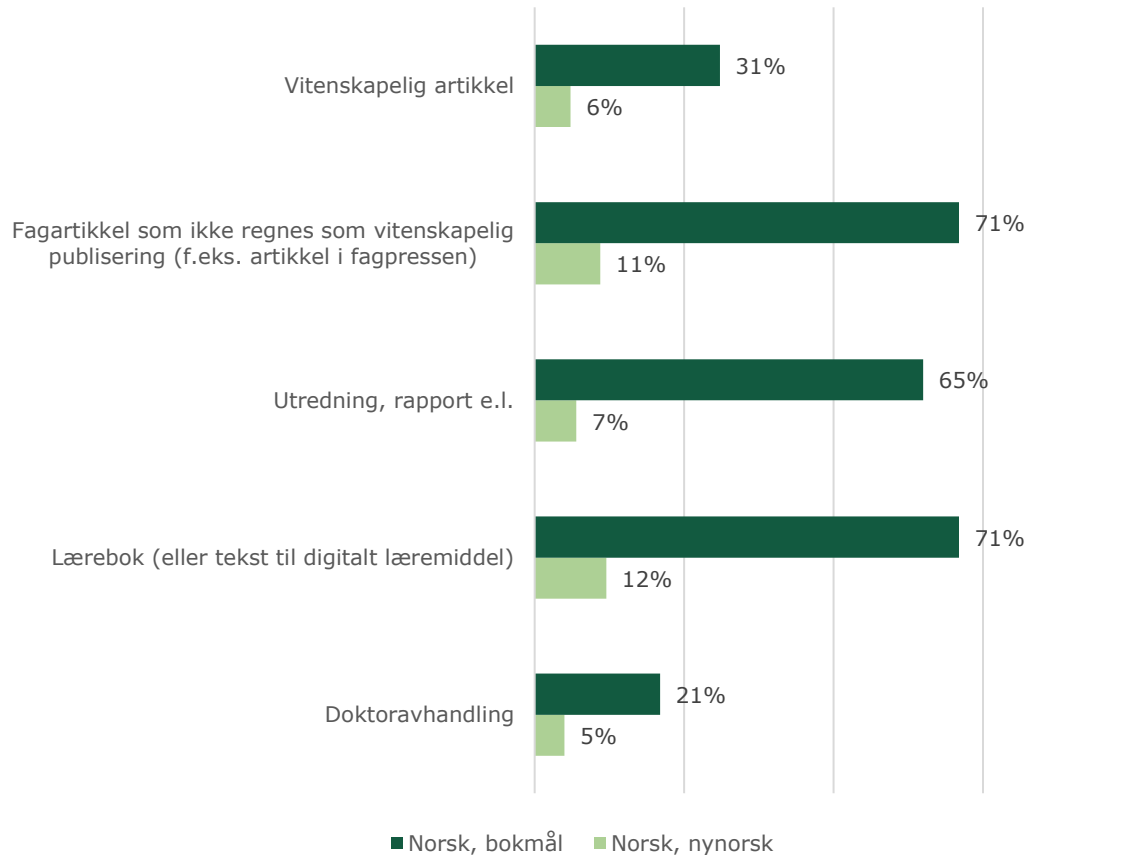

- I figuren ser vi de fem vanligste sjangrene fordelt på språk. 90 % oppgir at de har skrevet én vitenskapelig artikkel på engelsk i løpet av de siste to årene. 35 % oppgir at de har skrevet minst én vitenskapelig artikkel på norsk.
- Når det gjelder fagartikkel som ikke regnes som vitenskapelig publisering, er det norsk som dominerer med 80 %. Andelen engelsk er betydelig lavere på 29 %.
- Innenfor sjangeren lærebok (eller tekst til digitalt læremiddel) er det 80 % som har skrevet på norsk, mens 25 % har skrevet på engelsk. Innenfor denne sjangeren er det en større andel som har skrevet på norsk i forhold til engelsk. Det samme gjelder utredning, rapport eller lignende.
- Vær oppmerksom på at sjangrene med høy norskandel har relativt få skribenter totalt (jf. s. 11).
- Kategorien annet inkluderer blant annet samisk, dansk, svensk, tysk, fransk og spansk.

* Spørsmålet om hvilke(t) språk fagtekstene er skrevet på, er stilt til de som oppgir at de har skrevet de ulike typene fagtekster i løpet av de siste to årene. Kategorien «Norsk samlet» inkluderer både bokmål og nynorsk.

Mellom 5 og 20 % har skrevet på nynorsk i de vanligste sjangrene

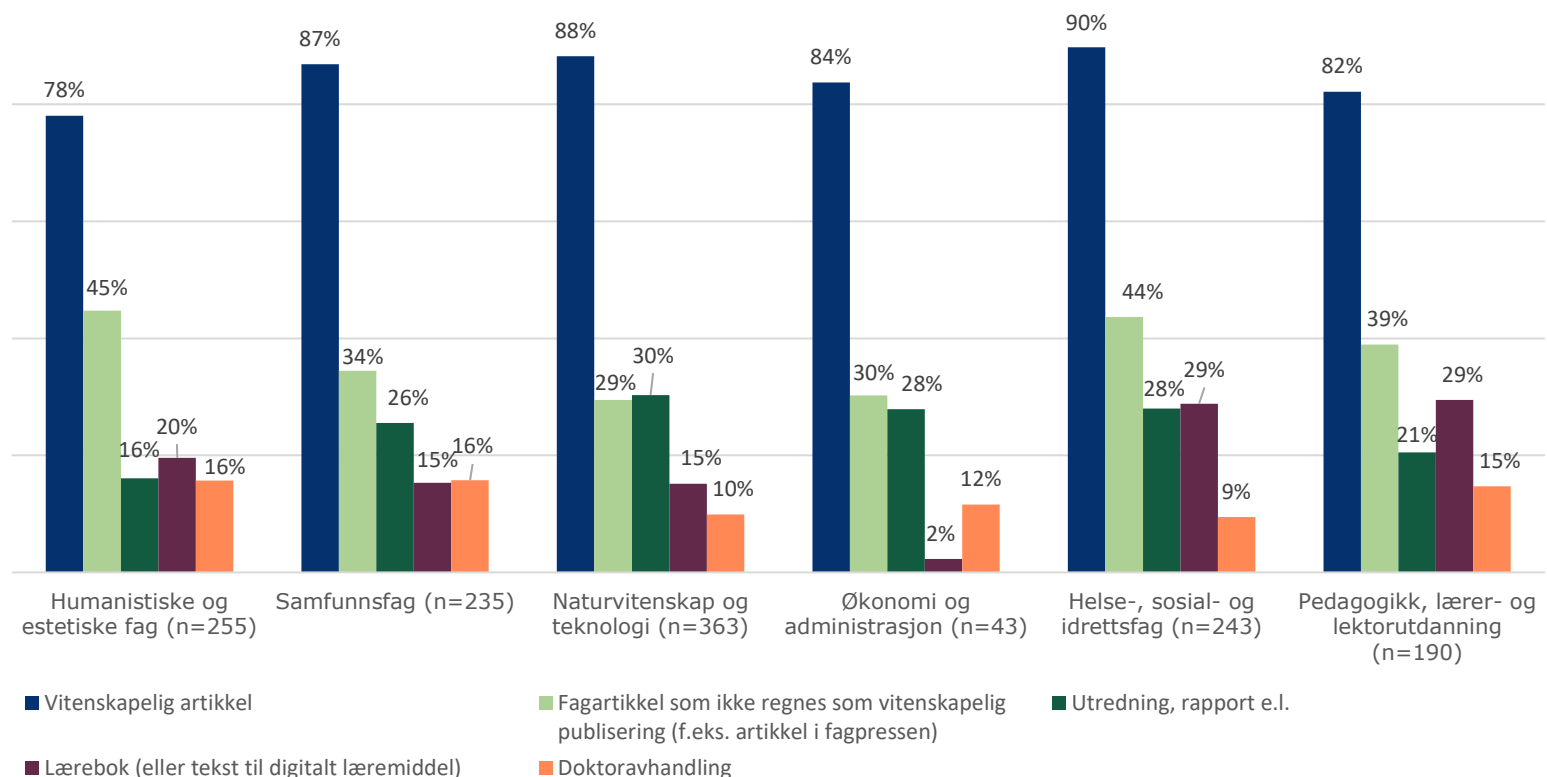
TOPP FEM SJANGERE FORDELT PÅ BOKMÅL OG NYNORSK*

- I figuren ser vi de fem vanligste sjangrene fordelt på bokmål og nynorsk. Lærebok (eller tekst til digitalt læremiddel) og fagartikkel (som ikke regnes som vitenskapelig publisering) er sjangrene som flest skriver på nynorsk.

Vitenskapelige artikler er svært utbredt på tvers av fagområder

TOPP 5 SJANGERE FORDELT PÅ FAGOMRÅDE

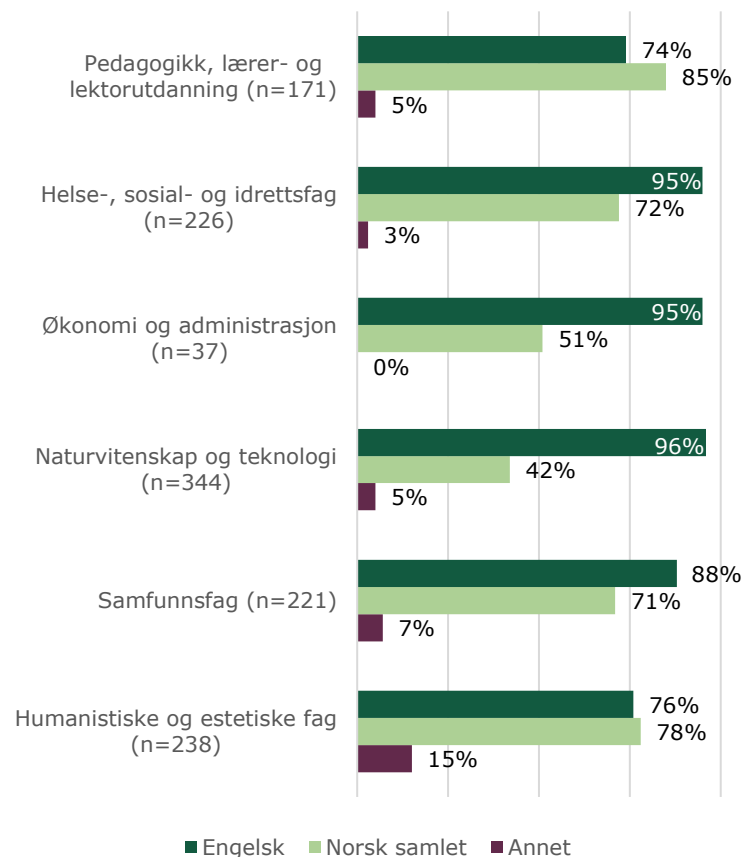

n=1329

- Vitenskapelig artikkel er utbredt innenfor alle fagområder, størst innen helse-, sosial- og idrettsfag (90 %) og minst innen humanistiske og estetiske fag (78 %).
- Den nest vanligste sjangeren er fagartikkel som ikke regnes som vitenskapelig publisering. Blant fagområdene er den hyppigst valgt innen humanistiske og estetiske fag (45 %) og minst hyppig hos naturvitenskap og teknologi (29 %).
- Det er også klare forskjeller mellom fagene på hvor mange som skriver lærebøker eller tekster til digitale læremidler. Det er nesten ingen som oppgir at de skriver slike tekster i økonomi og administrasjon, mens nesten 1 av 3 i pedagogikk-, lærer- og lektorutdanning og helse-, sosial- og idrettsfag oppgir at de har gjort det de to siste årene.
- Grunnet det lave antallet svar i fagområdet økonomi og administrasjon må tallene tolkes med forsiktighet.

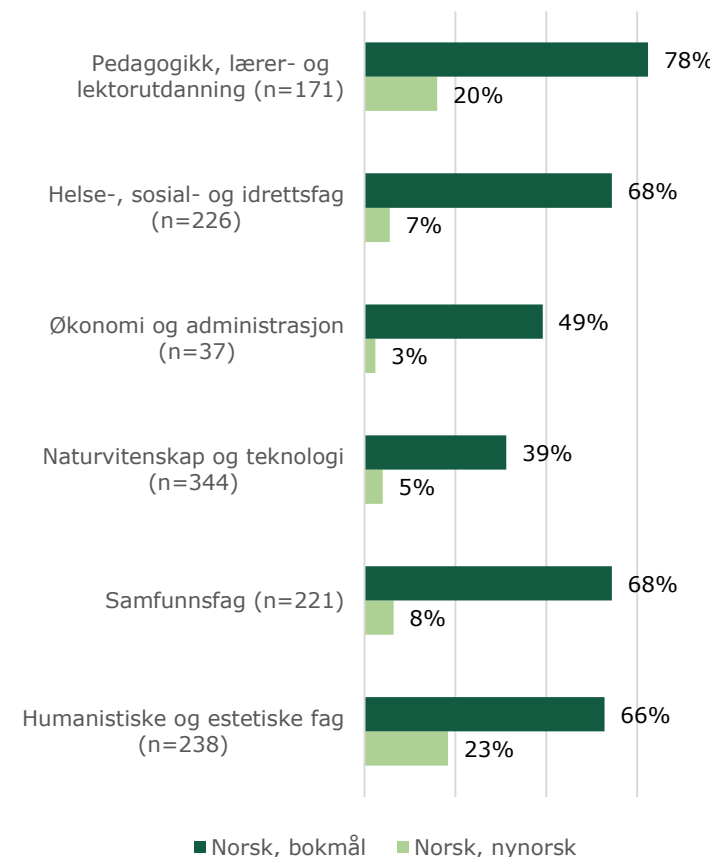
Naturvitenskap og teknologi har minst andel som skriver på norsk

NORSK SAMLET* OG ENGELSK FORDELT PÅ FAG

- Figuren til venstre viser hvilke språk respondentene har skrevet på de siste to årene fordelt på fag.
- Det er flest som skriver på engelsk innen fagområdene helse-, sosial- og idrettsfag, økonomi og administrasjon og naturvitenskap og teknologi.
- Spesielt innen fagområdene naturvitenskap og teknologi samt økonomi og administrasjon er det få som skriver på norsk.
- Figuren til høyre viser fordelingen mellom bokmål og nynorsk fordelt på fagområde.
- Den største andelen som har skrevet på nynorsk finner vi innen humanistiske og estetiske fag samt pedagogikk, lærer- og lektorutdanning. Fagområdene økonomi og administrasjon og naturvitenskap og teknologi har den laveste andelen som har skrevet på nynorsk. Dette kan henge sammen med at de også har den laveste andelen som har skrevet på norsk uavhengig av målform.

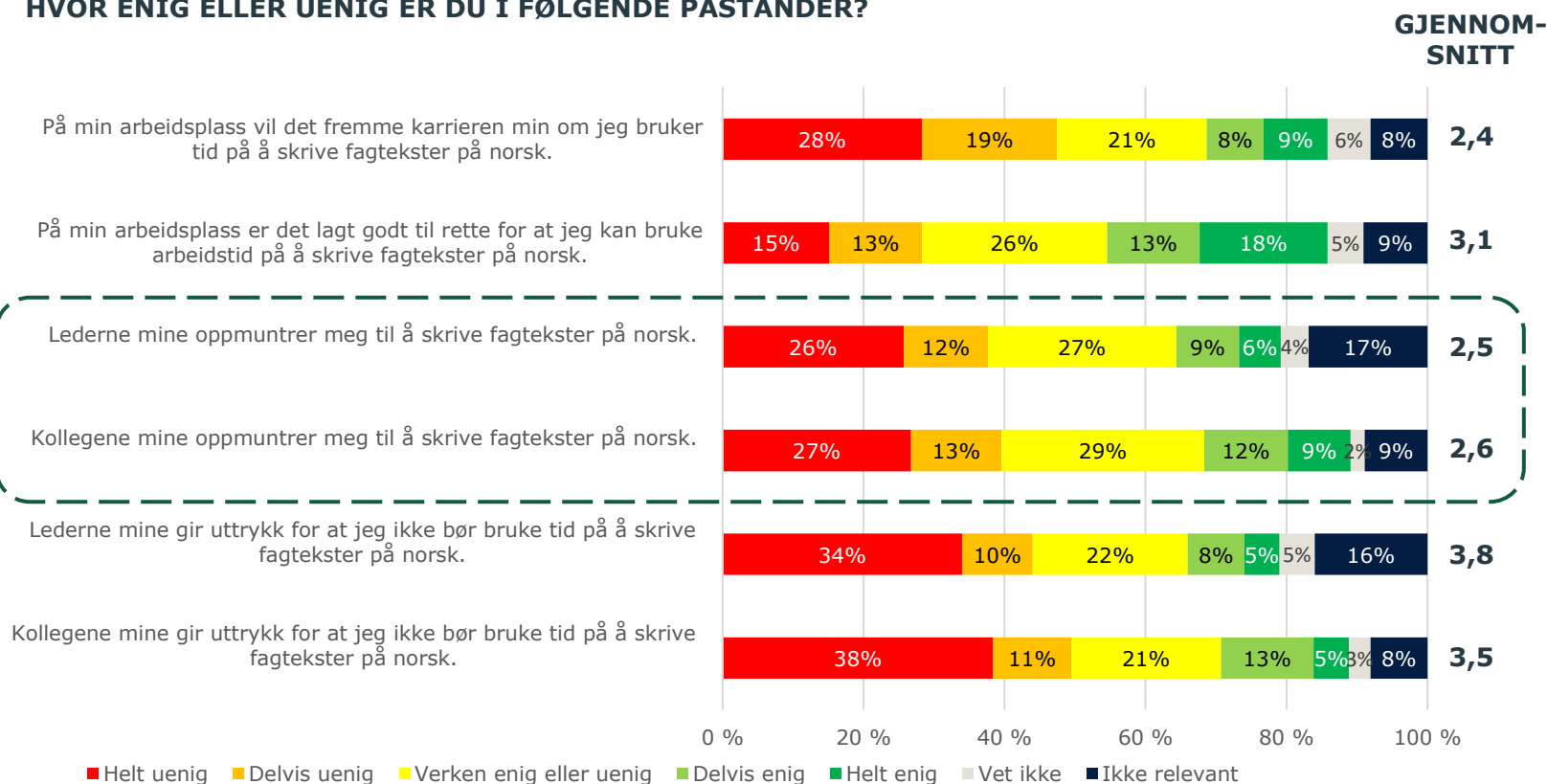
BOKMÅL OG NYNORSK FORDELT PÅ FAGOMRÅDER

Få opplever at de oppmuntres til å skrive fagtekster på norsk

HVOR ENIG ELLER UENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTANDER?

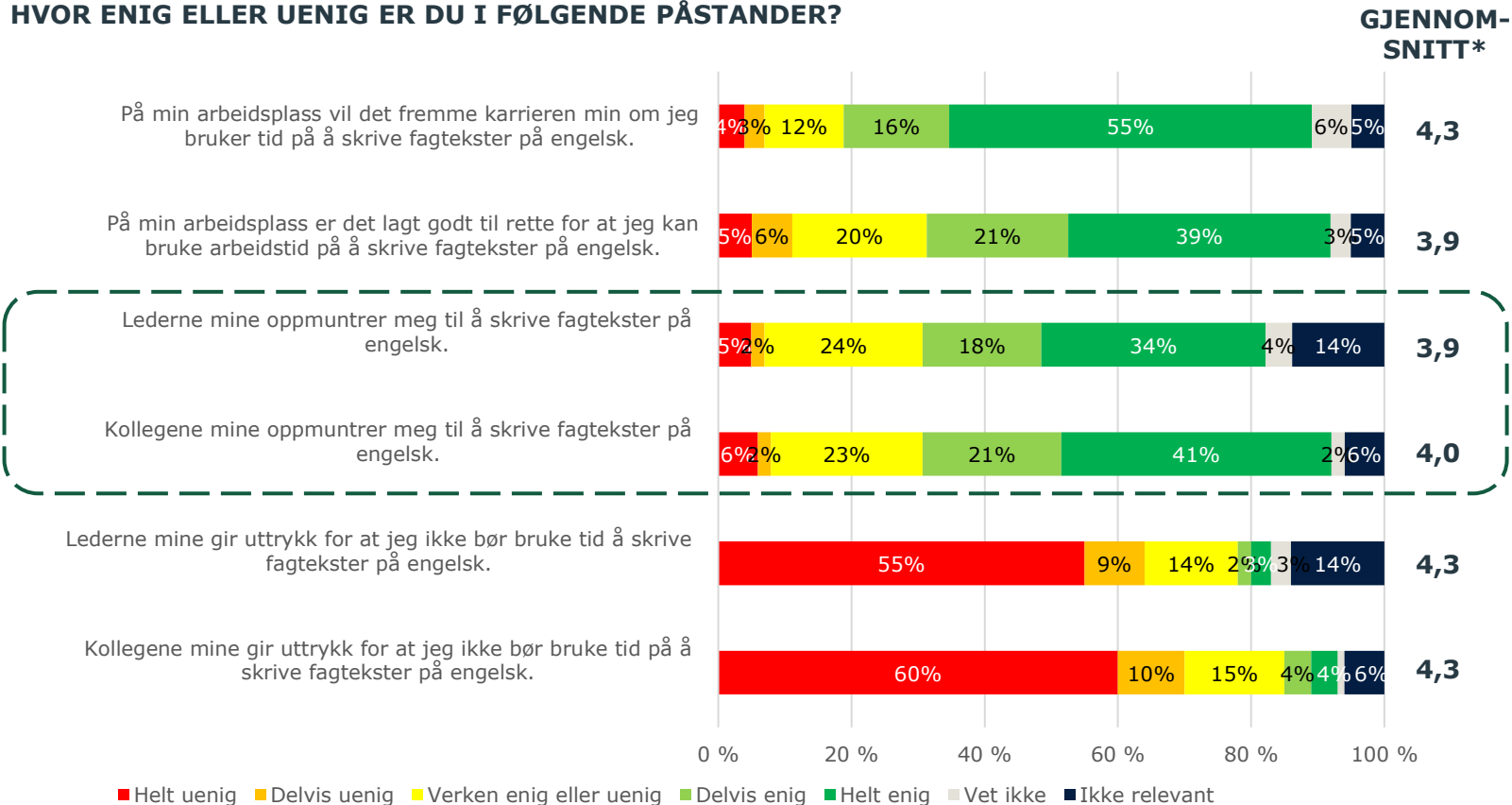

n = 1329

- Generelt ser vi stor variasjon i svarene, men en stor andel (34 og 38 %) er helt *uenig* i at ledere og kollegaer gir uttrykk for at man *ikke* bør bruke tid på å skrive fagtekster på norsk.
- På en annen side opplyser 28 % at det *ikke* vil fremme karrieren om man skriver fagtekster på norsk.
- Det er en større andel som oppgir at de er *helt* eller *delvis uenige* i at de oppmuntres til å skrive på norsk, en det er som oppgir at de er *delvis* eller *helt enige* i at de oppmuntres til å skrive på norsk.
- Ledere og kollegaer er, ifølge respondentene, stort sett like i hva de signaliserer om det å skrive på norsk.
- Andelen som har svart vet ikke og ikke relevant er relativt høye på alle spørsmålene. Det er interessant at såpass mange opplever påstandene slik.

Tydelig oppmuntring til å skrive fagtekster på engelsk

HVOR ENIG ELLER UENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTANDER?

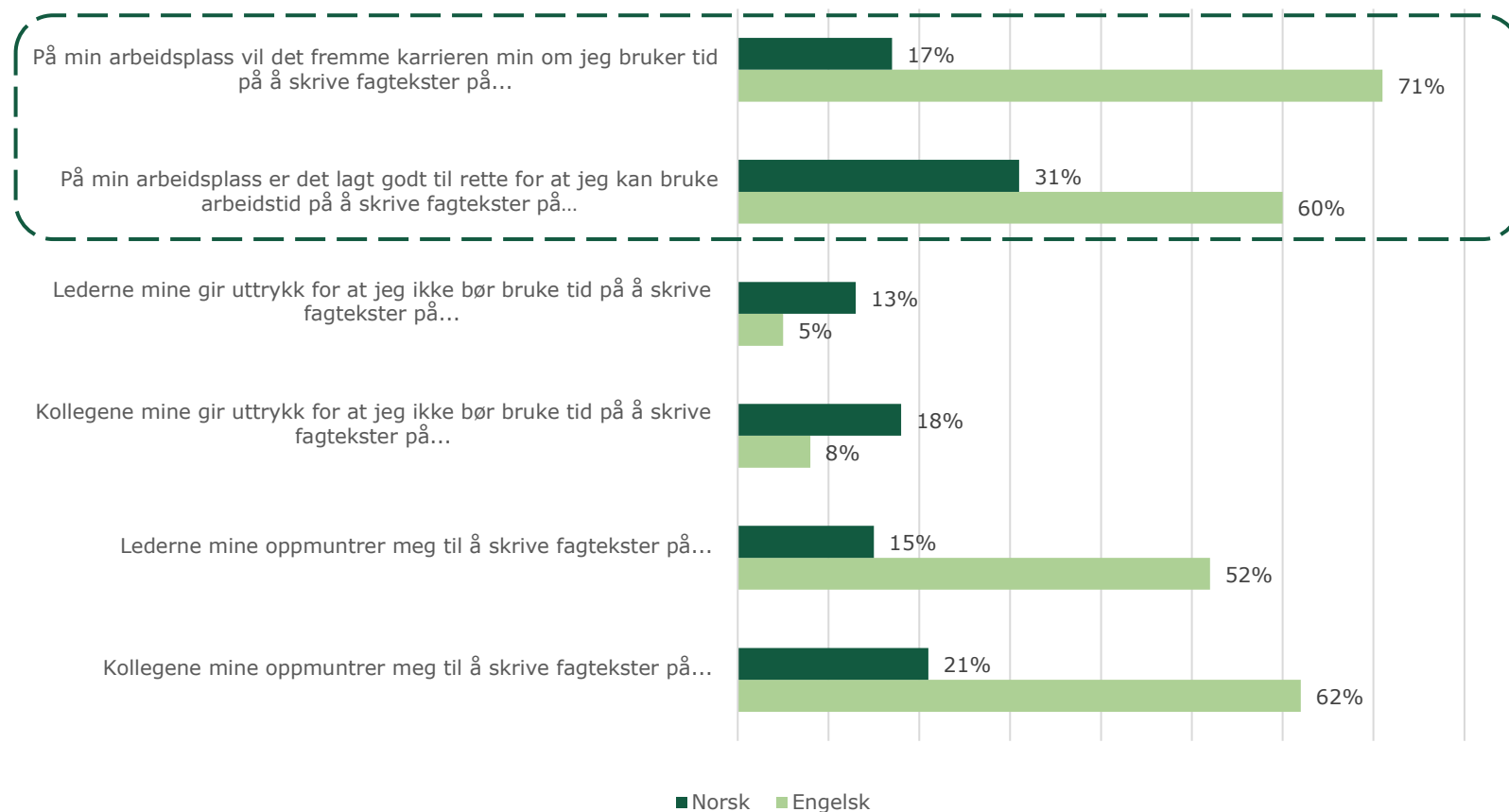
n=1329

- Figuren viser de samme påstandene som på forrige side, men norsk er her byttet ut med engelsk.
- Her ser vi en tydeligere og mer enhetlig holdning til og opplevelse av engelsk. Over halvparten (55 %) mener det vil fremme karrieren om man skriver fagtekster på engelsk.
- Det er et tydelig funn at det i stor grad oppmuntres til å skrive på engelsk, både av ledere og kolleger. Total 62 % er *helt* eller *delvis enig* i at kollegaene oppmuntrer til å skrive på engelsk.
- 60 og 55 % sier seg uenig i påstanden om at henholdsvis kollegaer og ledere gir uttrykk for at man *ikke* bør bruke tid på å skrive fagtekster på engelsk.
- Gjennomsnittene viser også at de fleste er enig i påstandene om at engelsk er å foretrekke når man skriver fagtekster.**
- Det er høye andeler som svarer vet ikke og ikke relevant også her, men på flere av spørsmålene er de lavere enn for tilsvarende spørsmål om norsk.

Tydelig forskjell i vilkårene for å skrive på norsk og engelsk

- Figuren viser påstandene fra de to forrige sidene. Her kan vi tydeligere se forskjellene på respondentenes oppfatninger om norsk og engelsk når det gjelder fagtekster, fordelt på andelen som har svart delvis eller helt enig.
- Det er bred enighet om at engelsk er det foretrukne fagspråket, særlig når det gjelder karrierefremmende utsikter. Hele 71 % mener det vil fremme karrieren om man skriver fagtekster på engelsk, mens bare 17 % oppgir det samme om å skrive fagtekster på norsk.
- 2 av 3 oppgir at det legges godt til rette for å skrive fagtekster på engelsk, mens 1 av 3 sier det samme om å skrive på norsk.
- Vi ser også at respondentene ikke er like enige i de to midterste påstandene, verken når det gjelder norsk eller engelsk. Dette tyder på at det er lite aktiv fraråding av bruk av det ene eller det andre språket.

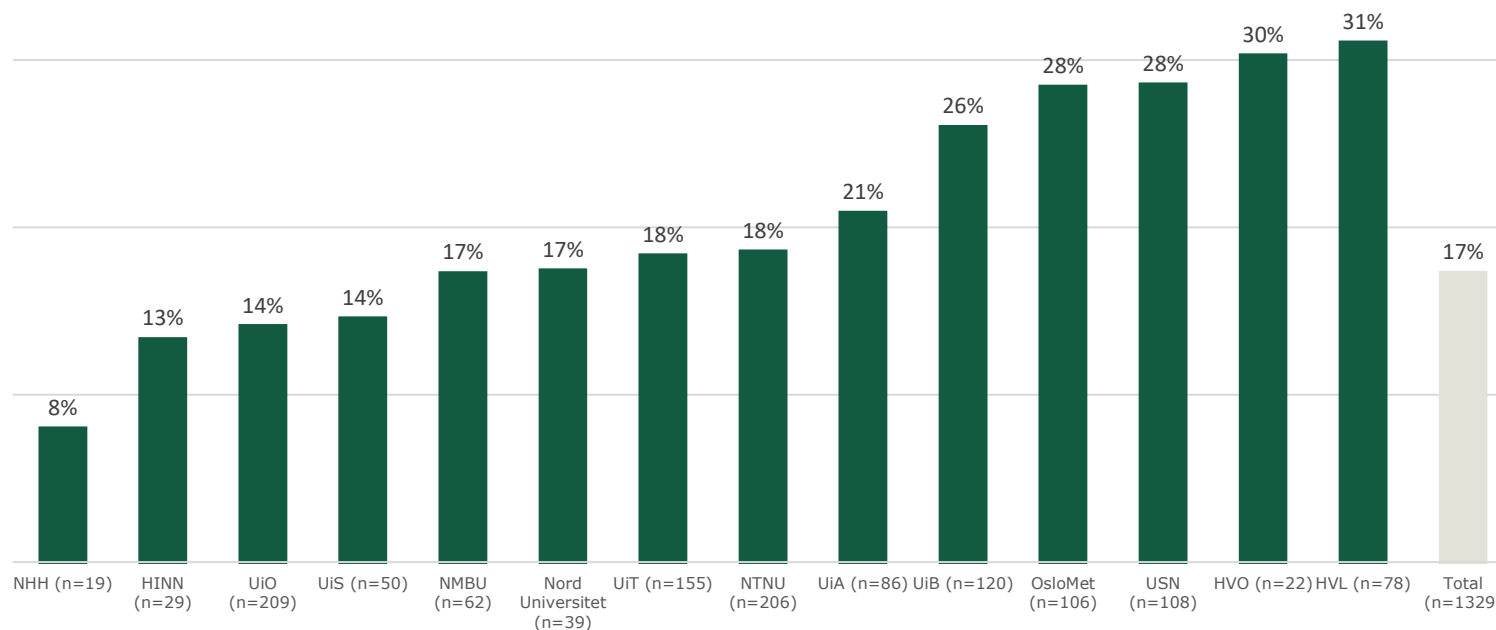
ANDEL ENIG ELLER DELVIS ENIG – FORDELT PÅ NORSK OG ENGELSK

Stor spredning mellom institusjonene på hvor karrierefremmende det er å skrive på norsk

- I figuren ser vi andelen som er delvis enig eller helt enig i påstanden om at det er karrierefremmende å skrive på norsk, fordelt på institusjon.
- Totalt ser vi at kun 17 % er enig i denne påstanden.
- Høgskolen på Vestlandet og Høgskolen i Volda er institusjonene med størst andel som sier seg enig (31 og 30 %).
- Norges handelshøyskole er derimot institusjonen der færrest er enig i påstanden om at skriving på norsk er karrierefremmende (8 %).
- Ved flere av institusjonene er antallet svar ganske lavt, og resultatene bør derfor tolkes med forsiktighet.

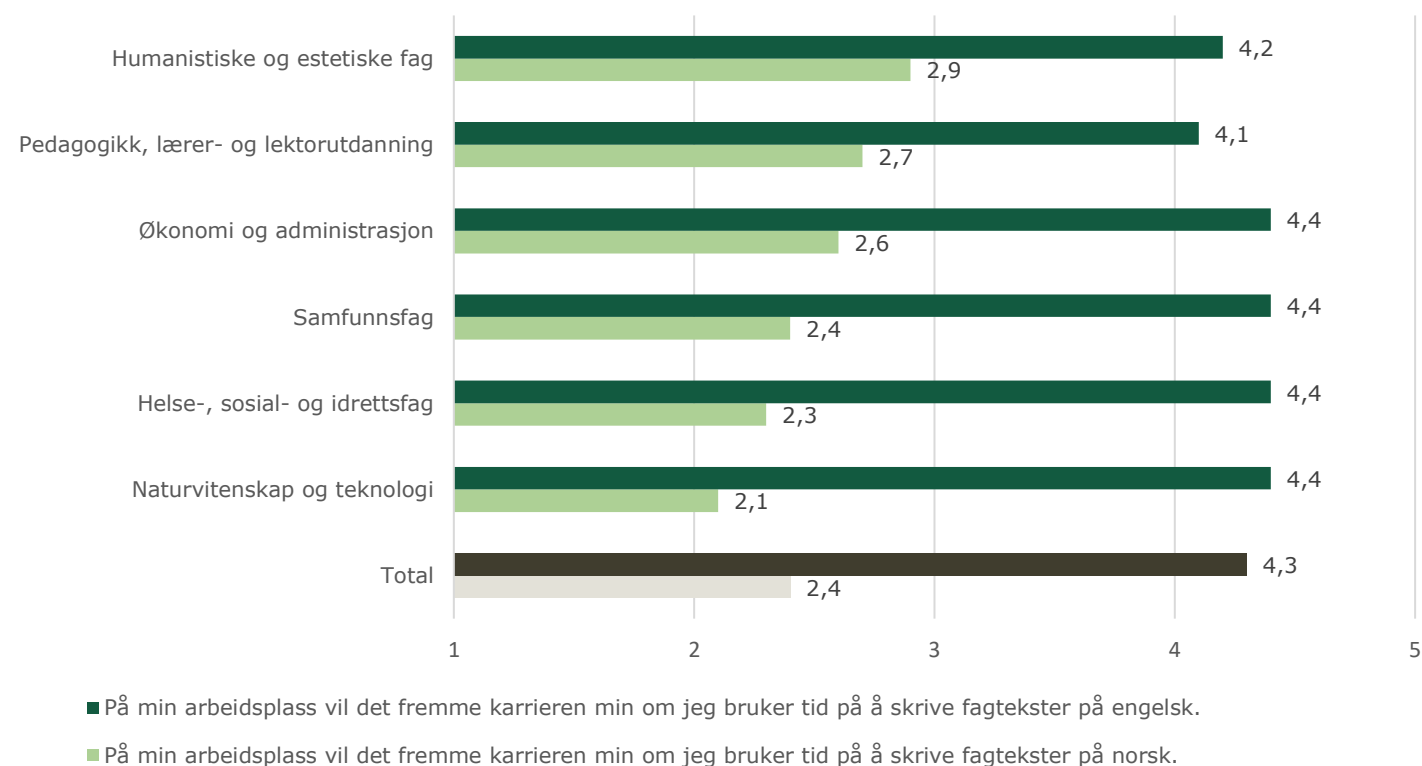
«PÅ MIN ARBEIDSPASS VIL DET FREMME KARRIEREN MIN OM JEG BRUKER TID PÅ Å SKRIVE FAGTEKSTER PÅ NORSK» - ANDEL ENIG ELLER DELVIS ENIG PER INSTITUSJON

Karriererefremmende fagspråk: Høyt totalt gjennomsnitt for engelsk, og lavt gjennomsnitt for norsk

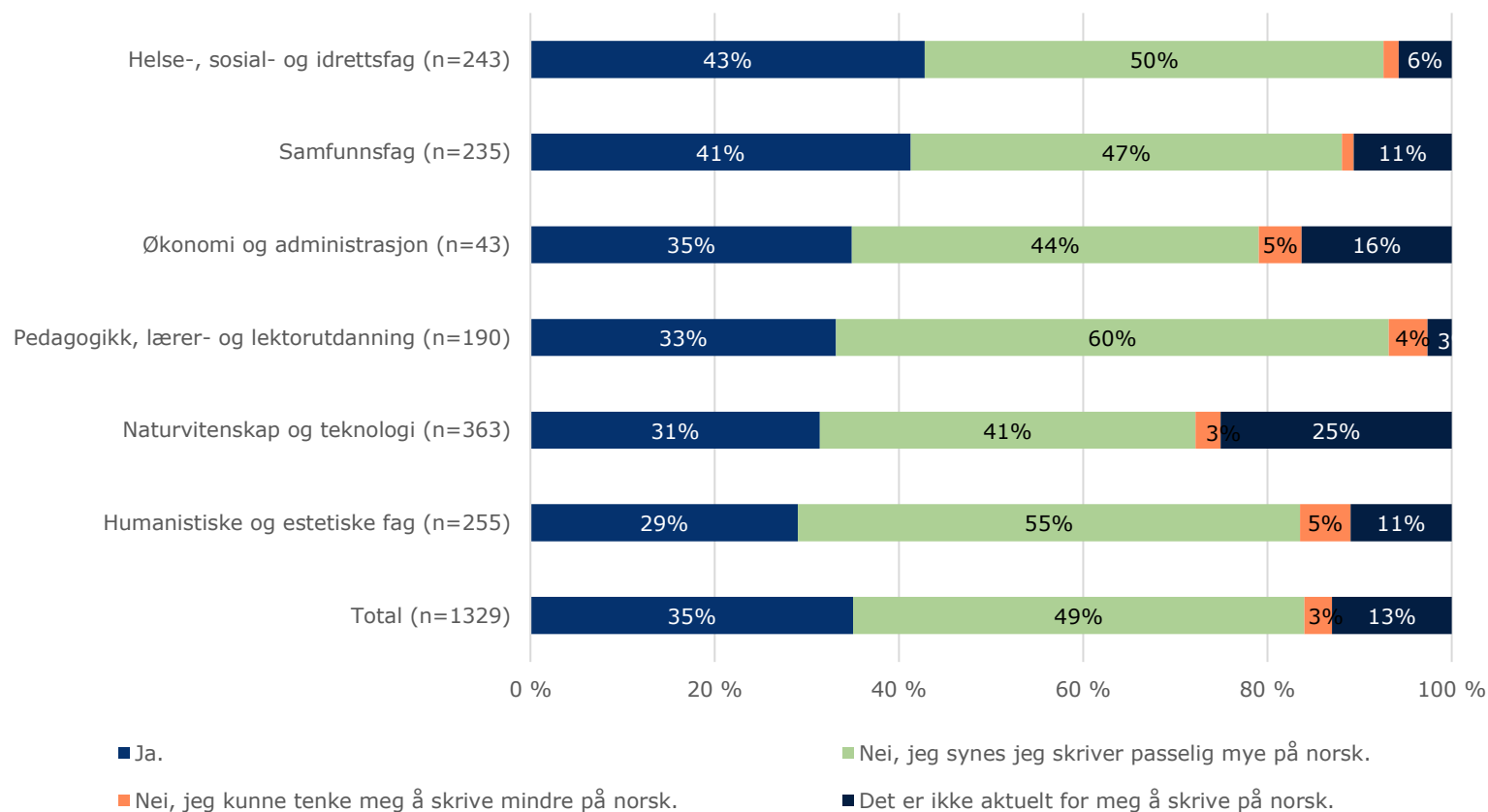
- Figuren til høyre baseres på samme påstand som på forrige side, i tillegg til påstanden om engelsk, men her fordelt på fagområde og gjennomsnitt. På den måten kan vi lettere sammenligne i hvilken grad norsk og engelsk oppfattes som karriererefremmende språk.
- Totalskårene (4,3 for engelsk og 2,4 for norsk) viser at det oppfattes som klart mer karriererefremmende å skrive på engelsk sammenlignet med norsk.
- Økonomi og administrasjon, samfunnsfag, helse-, sosial- og idrettsfag og naturvitenskap og teknologi er fagområdene der engelsk har det høyeste gjennomsnittet. Tallet 4,4 antyder at de fleste respondentene innen disse fagområdene har svart «delvis enig» eller «helt enig».
- Humanistiske og estetiske fag har det høyeste gjennomsnittet når det gjelder norsk (2,9), noe som antyder at de fleste ligger rundt «verken enig eller uenig». Naturvitenskap og teknologi har på sin side det laveste gjennomsnittet med 2,1.

PÅ MIN ARBEIDSPASS VIL DET FREMME KARRIEREN MIN OM JEG BRUKER TID PÅ Å SKRIVE FAGTEKSTER PÅ ENGELSK/NORSK FORDELTE PÅ FAGOMRÅDE

Flest i helse-, sosial- og idrettsfag ønsker å skrive mer på norsk

KUNNE DU TENKE DEG Å SKRIVE MER PÅ NORSK I FAGET DITT ENN DU HAR GJORT DE SISTE TO ÅRENE? FORDELT PÅ FAGOMRÅDE

- Totalt opplyser 49 % at de synes de skriver passelig mye på norsk, mens 35 % kunne tenke seg å skrive mer på norsk.
- 43 % av respondentene innenfor helse-, sosial- og idrettsfag kunne tenke seg å skrive mer på norsk i fagene sine, noe som er den høyeste prosentandelen som ønsker dette.
- 2 av 3 innenfor pedagogikk, lærer- og lektorutdanning synes de skriver passelig mye på norsk, og litt over en tredjedel vil skrive mer på norsk.
- Naturvitenskap og teknologi er fagområdet der flest oppgir at det ikke er aktuelt å skrive på norsk i fagene deres (25 %).

Hva skal til for at du skal skrive mer på norsk i faget ditt?

- Det er svært mange som nevner at **tid** er det som skal til for å skrive mer norsk – både tid til å skrive i seg selv og tid til å lære akademisk norsk. Sistnevnte gjelder særlig for ikke-norskspråklige respondenter.
- **Flere norske publiseringskanaler** trekkes også frem som et viktig insentiv til å skrive mer norsk.
- **Krav eller anerkjennelse** fra ledelsen/veiledere/institusjonen, er også noe som går igjen blant respondentenes kommentarer. Dette gjenspeiler seg også i ønsket om publiseringspoeng for norske fagtekster og at de er karrierefremmende.
- Noen er også skeptisk til premisset i spørsmålet og **relevansen** spørsmålet har for dem. Dette kan tolkes som at disse ikke synes de trenger å skrive mer på norsk og at norske fagtekster ikke har en naturlig plass i deres fagfelt.
- Andre nevner eksplisitt at de **savner norsk terminologi**.

«Hvis jeg hadde hatt god tid i arbeidshverdagen, kunne det ha vært hyggelig å skrive mer folkeopplysning på norsk»

«Da må norsk verdsettes og gi akademisk uttelling. Det gjør det ikke nå»

«Better personal grasp of language; adequate (extensive!) 'språkvask' support»

«Eg vil gjerne skrive på norsk, særleg nynorsk, men rettleiaren min ønskjer ikkje at eg skal det. Eg meiner det er viktig både for fagutvikling og for å nå dei som kan ha nytte av forskingsarbeidet eg utviklar [...], men rettleiaren min meiner det er viktigare å delta på den internasjonale forskingsarenaen»

«Betre utteljing i publiseringspoeng, og at det er karrierefremjande»

Hva skal til for at du skal skrive mer på norsk i faget ditt?

«Lyst, vilje og tid, og relevante publiseringskanaler»

«Bli bedre kjent med/opprette flere nasjonale/nordiske nettverk hvor norsk kan brukes aktivt som fagspråk.
Innføre insentiver for å publisere på norsk, evt gi ekstra poeng for å publisere i norske/nordiske tidsskrifter»

«To have a Norwegian course offered to international staff»

«Det er vanskelig å svare på dette. Forskning er internasjonalt og det er viktig å nå ut til et internasjonalt publikum. Dette i kombinasjon med få muligheter for karriereutvikling gjør at det er vanskelig å motivere yngre forskere i midlertidige stillinger til å skrive på norsk. Kanskje svaret dermed er:

- At skriving på norsk bør anerkjennes/belønnes
- At det bør ha noe å si for karriereutvikling/muligheter for å få fast ansettelse»

«Better Norwegian terminology and more encouragement from the management»

«At jeg får satt av tid til det, og får lov av leder»

«Holdningsendring i academia. "Det finnes ikke noe godt/presist/dekkende ord på norsk" er et irriterende defensivt argument»

«Fjerning av tellekantsystemet - mindre avhengig av å lete etter "nivå 2-tidsskrifter", som det ikke er så mange av på norsk»

«Norsk terminologi i faget»

«To be honest, I never thought about writing in Norwegian before this survey»

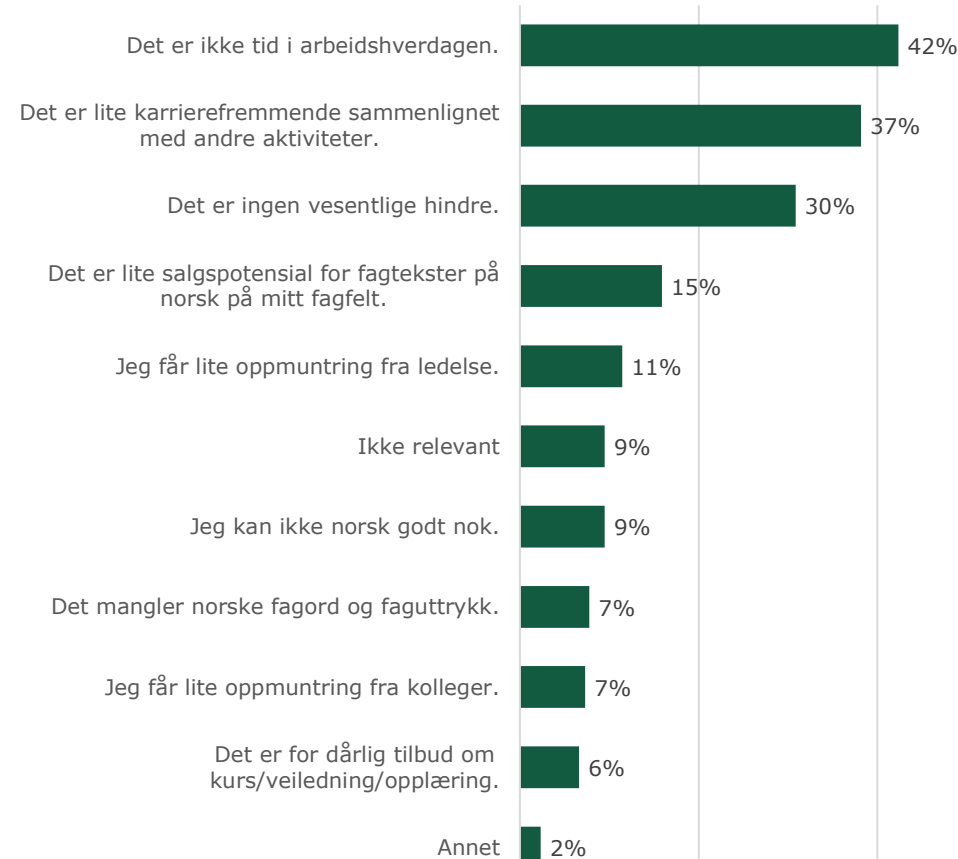

Få relevante publiseringskanaler og lite tid er de viktigste hindrene for å skrive på norsk

HVA ER HINDRENE FOR Å SKRIVE VITENSKAPELIGE TEKSTER* PÅ NORSK?

HVA ER HINDRENE FOR Å SKRIVE ANDRE FAGTEKSTER** PÅ NORSK?

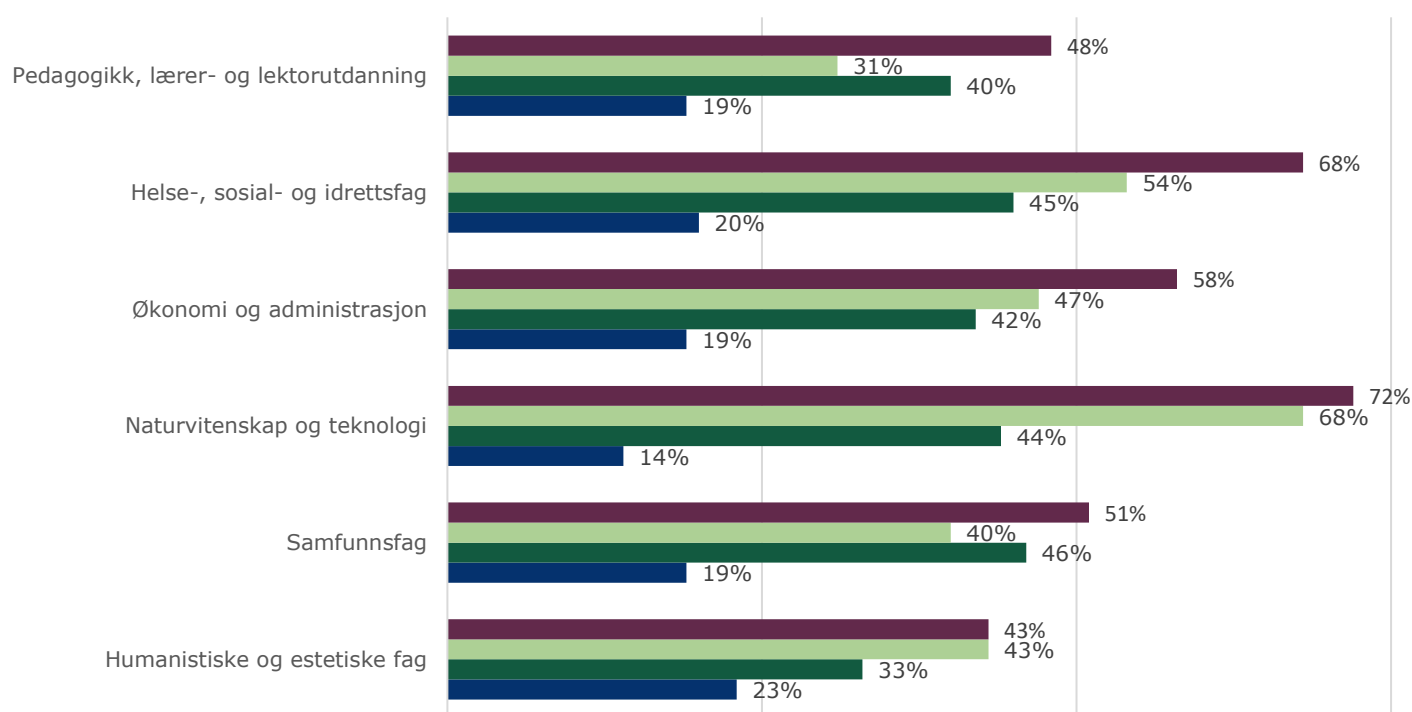

* I undersøkelsen ble "vitenskapelige tekster" forklart som tekster som gir publiseringspoeng i den norske publiseringsindikatoren

** I undersøkelsen ble "andre fagtekster" forklart som fagtekster som ikke regnes som vitenskapelige publikasjoner, det vil si tekster som ikke gir publiseringspoeng i den norske publiseringsindikatoren.

Naturvitenskap og teknologi opplever det minst relevantt å skrive vitenskapelige fagtekster på norsk

DE FIRE VIKTIGSTE HINDRENE FOR Å SKRIVE VITENSKAPELIGE TEKSTER - FORDELT PÅ FAGOMRÅDE

■ Det er få relevante publiseringskanaler som godtar bidrag på norsk.

■ Det er stor interesse for min forskning internasjonalt. Kunnskapen når ikke bredt nok ut dersom jeg publiserer på norsk.

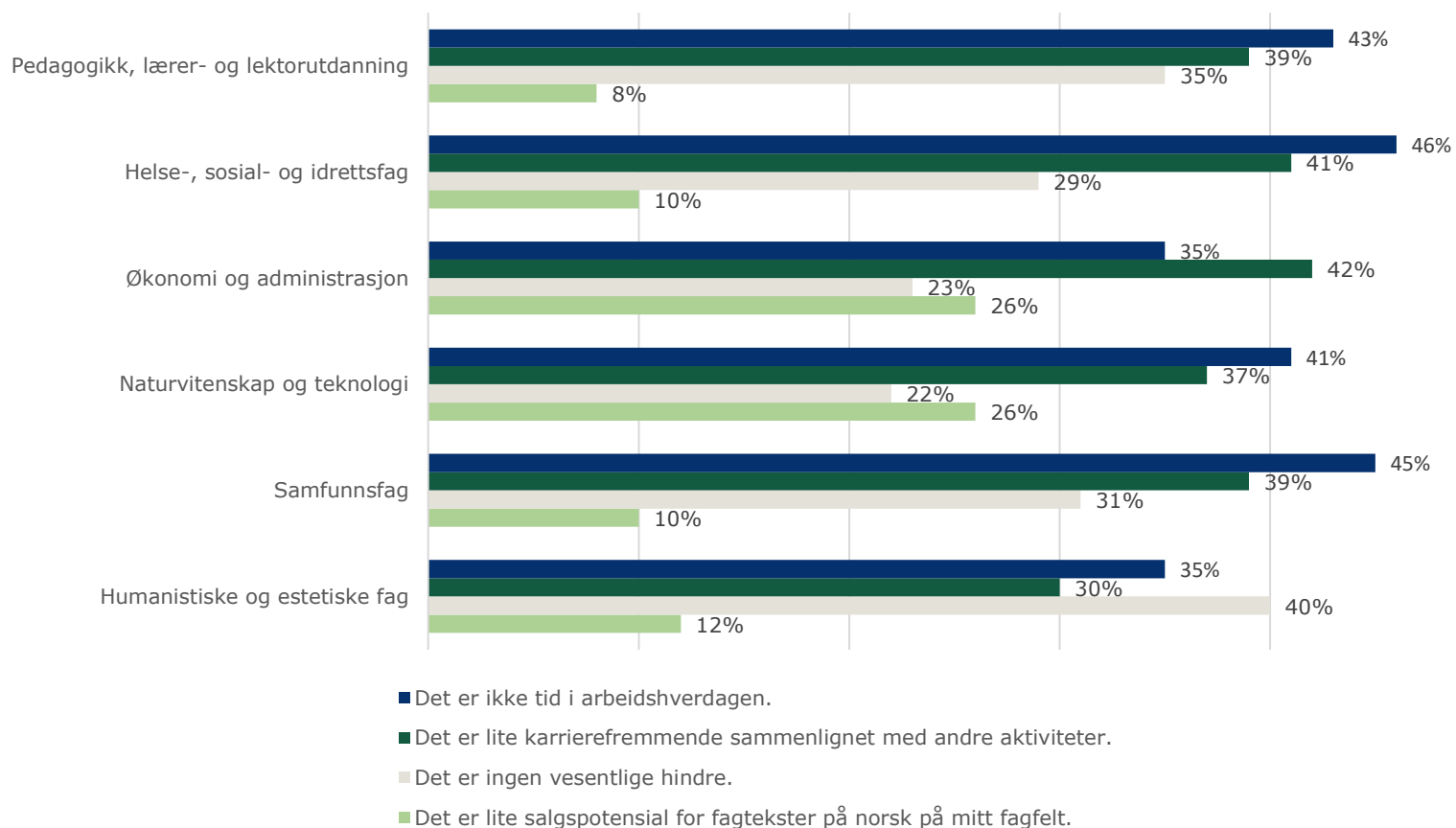
■ Det er lite karrierefremmende sammenlignet med andre aktiviteter.

■ Det er ikke tid i arbeidshverdagen.

- Figuren viser hindrene for å skrive vitenskapelige tekster på norsk, fordelt på fagområde. De viktigste hindrene er alle strukturelle forhold.
- Få relevante publiseringskanaler som godtar bidrag på norsk er det største hinderet, noe vi ser på tvers av fagområdene. Naturvitenskap og teknologi er fagområdet der flest oppgir dette som det største hinderet for å skrive vitenskapelige tekster på norsk (72 %).
- Dette fagområdet har også størst andel som oppgir at stor internasjonal interesse for forskningen gjør det vanskelig å skrive vitenskapelige tekster på norsk.
- I fagområdet samfunnsfag oppgir 46 % prosent at norske vitenskapelige tekster er lite karrierefremmende sammenlignet med andre aktiviteter.
- For det fjerde viktigste hinderet, «ikke tid i arbeidshverdagen», finner vi den høyeste andelen hos humanistiske og estetiske fag (23 %).

Mangel på tid i arbeidshverdagen er et hinder for norske fagtekster

DE FIRE VIKTIGSTE HINDRENE FOR Å SKRIVE ANDRE FAGTEKSTER (SOM IKKE REGNES SOM VITENSKAPELIG PUBLISERING) - FORDELT PÅ FAGOMRÅDE

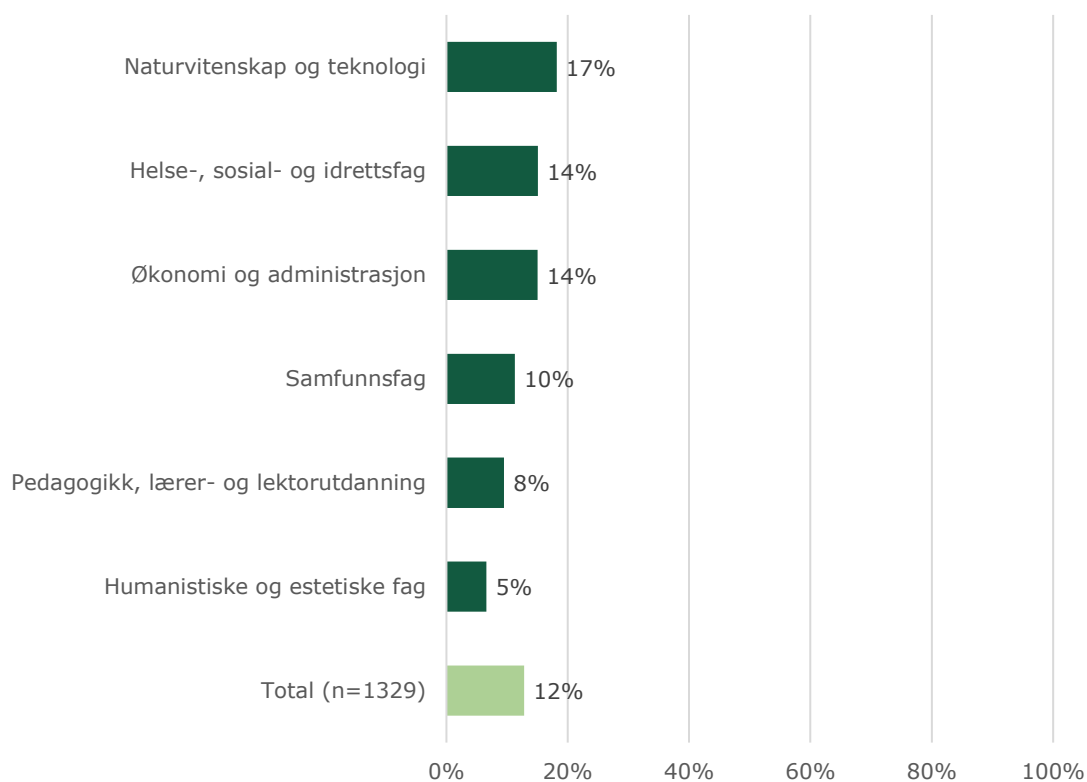

- Figuren viser de fire viktigste hindrene for å skrive andre fagtekster (som ikke regnes som vitenskapelig publisering), fordelt på fagområde.
- Her ser vi at mangel på tid i arbeidshverdagen har de høyeste prosentandelene på tvers av fagområder, og størst er andelen hos helse-, sosial- og idrettsfag (46 %).
- Dette er i tråd med det vi tidligere fant om at en vesentlig andel opplever at det er lite tilrettelagt for å skrive fagtekster på norsk.
- Vi ser også her at andre norske fagtekster er lite karrierefremmende, og dette opplyser flest fra økonomi og administrasjon om (42 %).
- Det er også interessant å merke seg den relativt store andelen som mener det ikke er noen vesentlige hindre for å skrive fagtekster på norsk. Mellom 22 og 40 % opplyser dette, med humanistiske og estetiske fag som den med størst prosentandel (40 %).

Mangel på norske fagord og faguttrykk er et hinder for å skrive vitenskapelige tekster på norsk

- Her ser vi andelen som har svart «det mangler norske fagord og faguttrykk» på spørsmålet om hva som er hindrene for å skrive vitenskapelige tekster på norsk.
- Generelt ser vi at få oppgir dette som et hinder. Det er totalt litt over 1/10 som mener det mangler norske fagord og faguttrykk i sine fag.
- Naturvitenskap og teknologi er fagområdet der flest har valgt dette alternativet (17 %).
- Både fagområdene helse-, sosial- og idrettsfag og økonomi og administrasjon har 14 % som oppgir at det mangler norske fagord og faguttrykk.
- Innenfor humanistiske og estetiske fag er det derimot kun 5 % som oppgir det samme.

ANDELEN SOM HAR VALGT «DET MANGLER NORSKE FAGORD OG FAGUTTRYKK» - FORDELT PÅ FAG

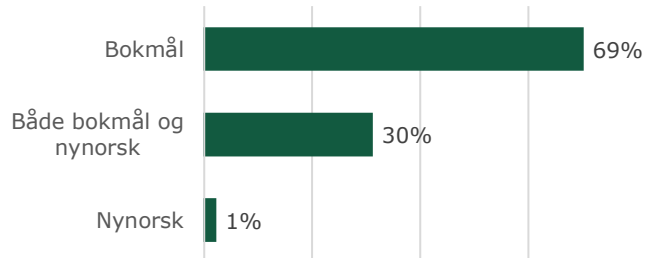

Terminologi

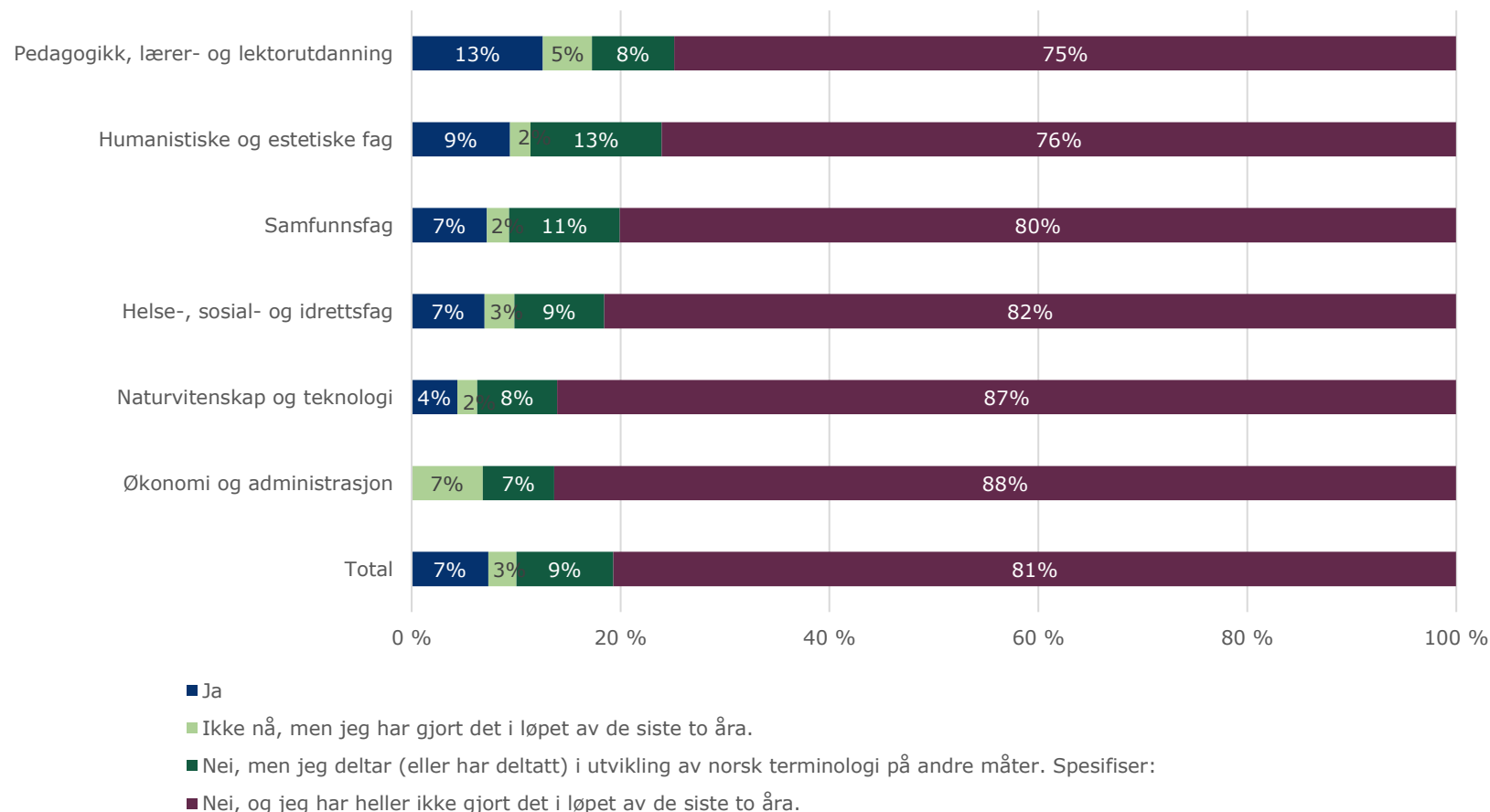
Kun et mindretall deltar i en gruppe som utvikler norsk terminologi

- Figuren viser prosentandeler innenfor hvert fagområde som deltar i en gruppe som utvikler norsk terminologi. Vi ser tydelig at de aller fleste oppgir at de ikke er med i en slik gruppe eller nettverk, og heller ikke har vært det i løpet av de siste to årene. Flertallet oppgir at de ikke har deltatt i noe slikt arbeid.
- De som oppgir at de deltar på andre måter sier blant annet at de aktivt bruker norsk terminologi i undervisningen og oppfordrer studentene til å ta til seg den norske terminologien. Andre bidrar i tidsskrifter eller gjennom faglige diskusjoner.
- Av de som har svart ja, befinner flest seg innenfor pedagogikk, lærer- og lektorutdanning (13 %). 69 % av de som deltar i en slik gruppe, utvikler bare norske termer på bokmål.

UTVIKLET/UTVIKLER DERE TERMINOLOGI PÅ BOKMÅL, NYNORSK ELLER BEGGE DELER?*

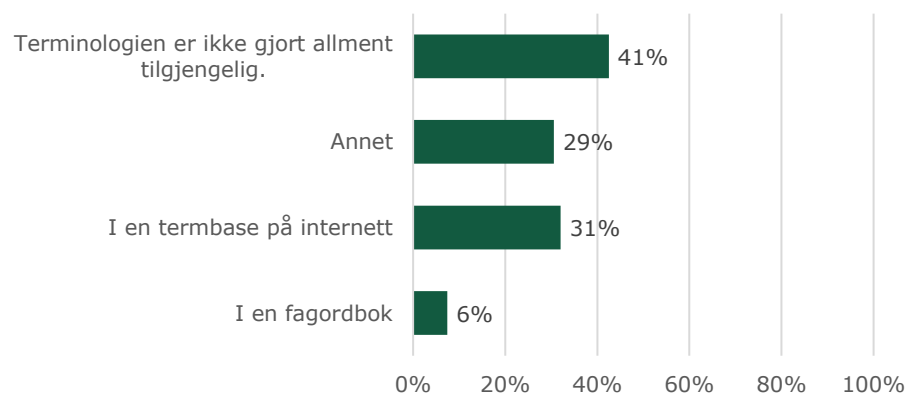
DELTA DU I EN GRUPPE ELLER ET NETTVERK SOM UTVIKLER NORSK TERMINOLOGI INNENFOR FAGET DITT? – FORDELT PÅ FAG (N=1329)

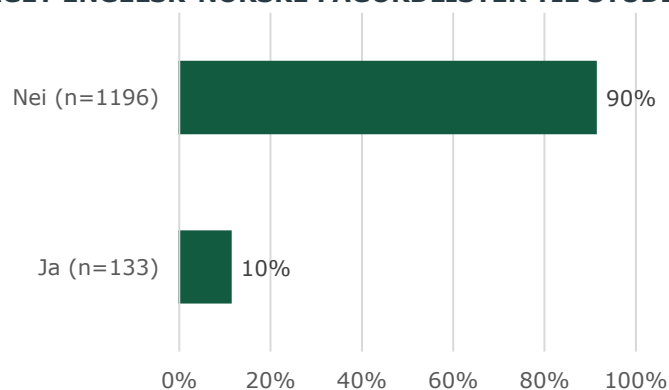
* Spørsmålet er kun stilt til de som oppgir at de deltar eller har deltatt de siste to årene i en gruppe eller et nettverk som utvikler norsk terminologi innenfor faget sitt.

Norsk terminologi er lite kjent for allmenheten, og terminologien er ikke alltid gjort tilgjengelig

HVORDAN ER TERMINOLOGIEN GJORT TILGJENGELIG FOR ALLMENHETEN?* (N=134)

HAR DU LAGET ENGLSK-NORSKE FAGORDLISTER TIL STUDENTER PÅ EGEN HÅND? (TIL ALLE)

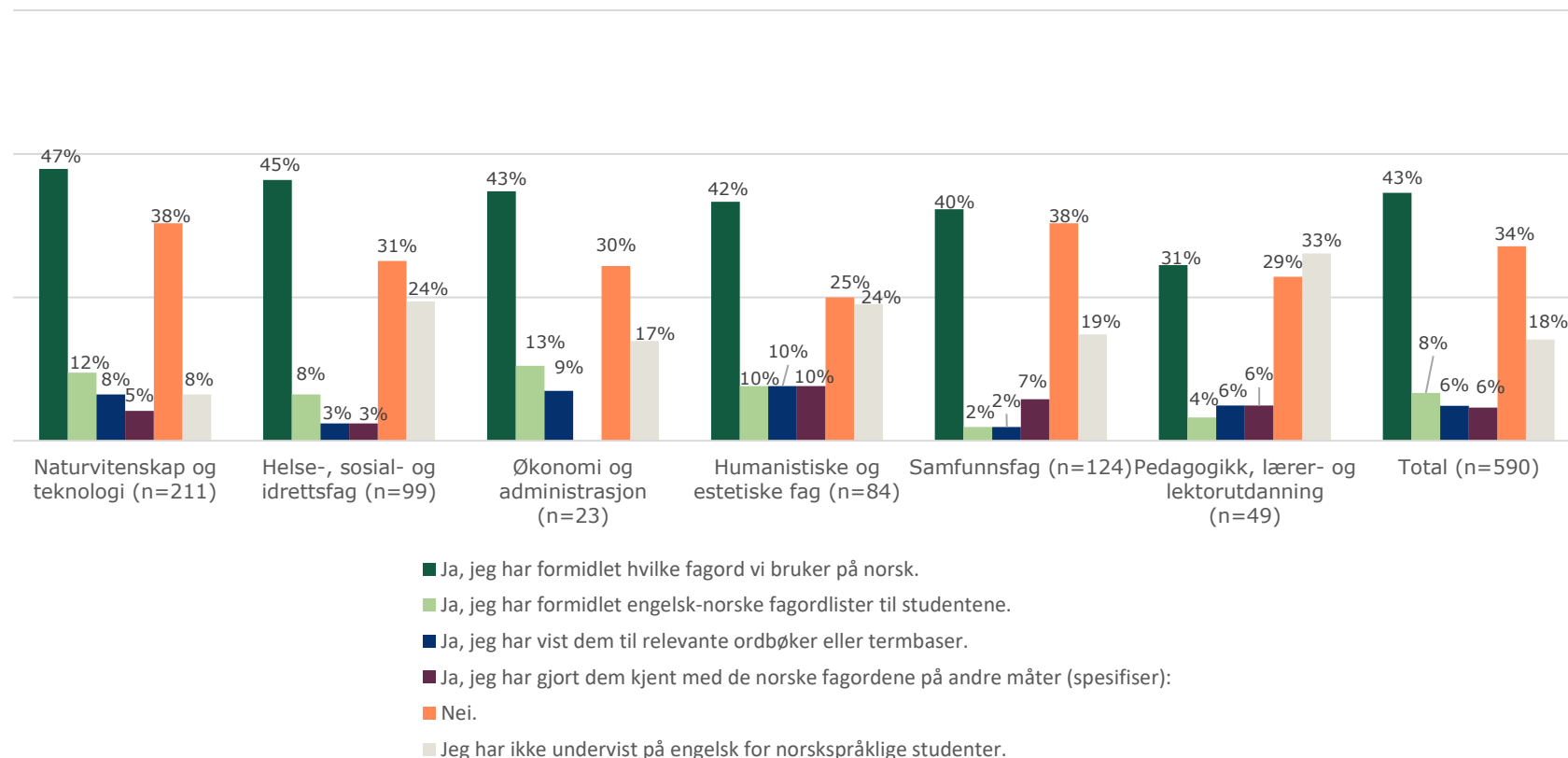

- Figuren øverst til venstre viser hvordan terminologien er gjort tilgjengelig for allmenheten.
- Her ser vi at 41 % opplyser at terminologien ikke er gjort allment tilgjengelig, og 31 % oppgir at den er i en termbase på internett.
- 29 % har svart «Annet». Her nevnes blant annet publisering (fagbøker og artikler), ph.d.-avhandling, undervisning og ordbok på nett.
- I figuren nederst til venstre ser vi hvem som oppgir at de har laget engelsk-norske fagordlister til studenter på egen hånd. Det er totalt 133 respondenter som oppgir at de gjør dette. Et stort flertall (90 %) har ikke laget dette. Dette spørsmålet ble stilt til alle.

Det varierer om norskspråklige studenter gjøres kjent med norske fagord når undervisningen foregår på engelsk

- I figuren ser vi om spesielle grep har blitt tatt for at de norskspråklige studentene skal kjenne til norske fagord, selv om undervisningen er på engelsk (fordelt på fagområde).
- Totalt ser vi at 43 % formidler hvilke fagord som brukes på norsk, mens 34 % tar ingen spesielle grep for at studenter skal bli kjent med norske fagord.* Det tyder på at det er stor variasjon både på tvers av og innad i fagområdene.
- Naturvitenskap og teknologi er fagområdet der flest oppgir at de formidler hvilke fagord som brukes på norsk. Samtidig finner vi også den største andelen som svarer nei her. Helse-, sosial- og idrettsfag har nest flest (45 %) som har formidlet fagord.
- «Andre måter» omfatter å lage presentasjoner på både norsk og engelsk, ha norske fagord i parentes i presentasjoner, pensumtekster på norsk og utlevering av ordlister.

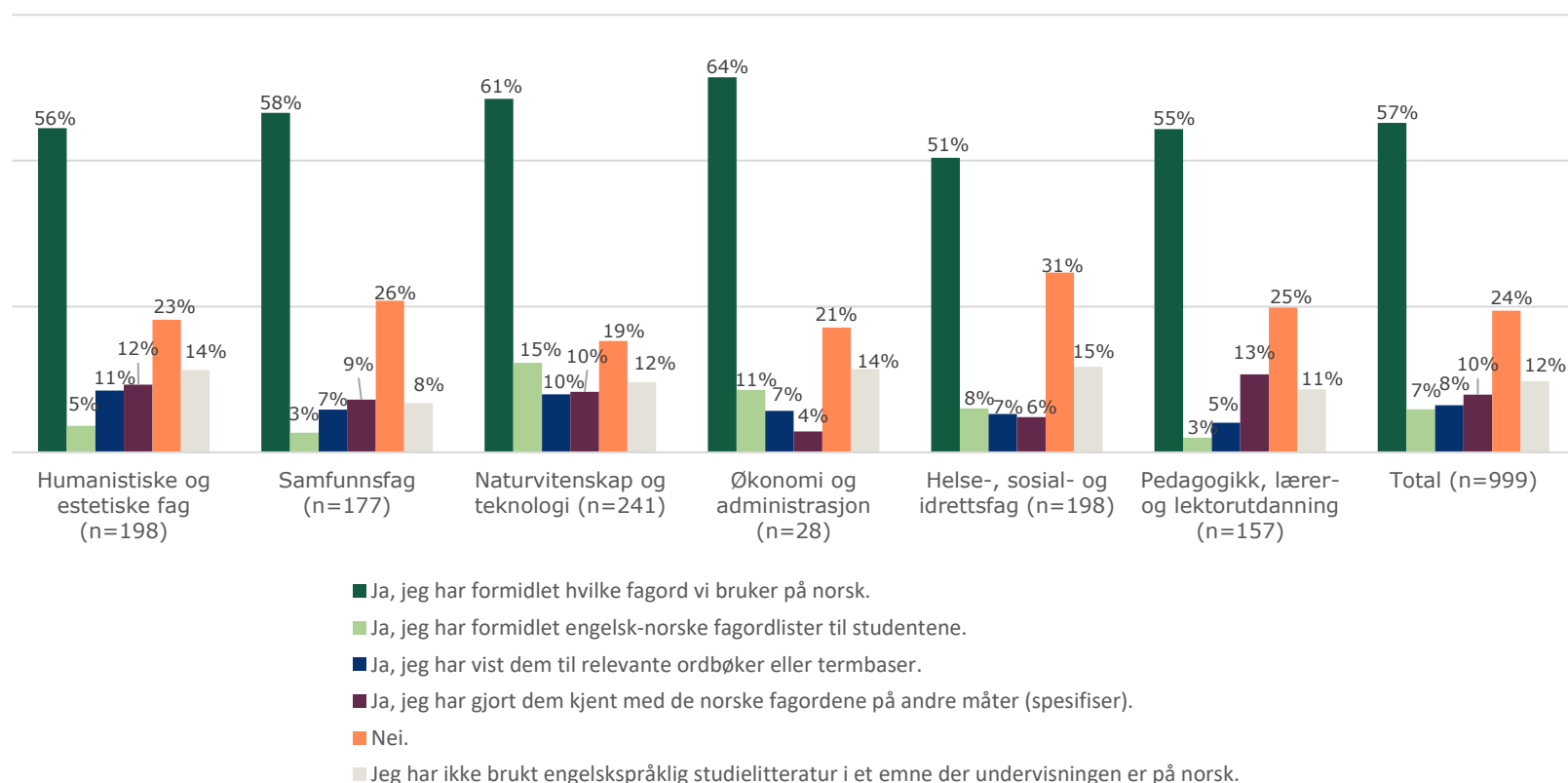
I UNDERVISNING PÅ ENGELSK FOR NORSKSPRÅKLIGE STUDENTER, HAR DU TATT SPESIELLE GREP FOR Å SIKRE AT STUDENTENE BLIR KJENT MED DE NORSKE FAGORDENE PÅ FELTET? SETT ETT ELLER FLERE KRYSS. – FORDELT PÅ FAG

Over halvparten formidler hvilke fagord som brukes på norsk

HVIS DU HAR BRUKT ENGELSKSPRÅKLIG STUDIELITTERATUR I ET EMNE DER UNDERVISNINGEN ER PÅ NORSK, HAR DU TATT SPESEIELLE GREP FOR Å SIKRE AT STUDENTENE BLIR KJENT MED DE NORSKE FAGORDENE PÅ FELTET? SETT ETT ELLER FLERE KRYSS.* - FORDELT PÅ FAG

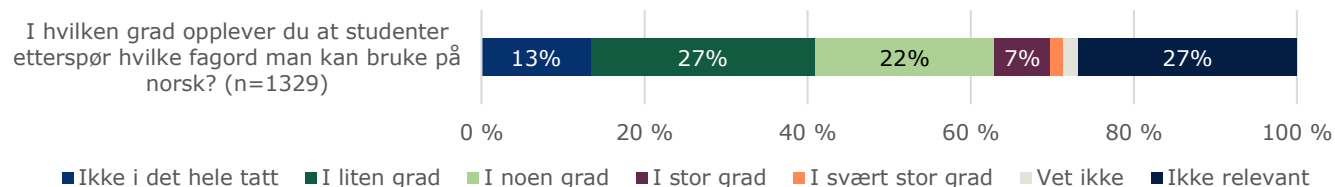

- Totalt ser vi at 57 % har formidlet hvilke fagord som brukes på norsk, og at 24 % ikke har tatt spesielle grep for å sikre at studentene blir kjent med norske fagord.
- Økonomi og administrasjon er fagområdet der flest oppgir at de har formidlet norske fagord (64 %). Naturvitenskap og teknologi har nest høyest prosentandel her (61 %).
- 31 % innenfor helse-, sosial- og idrettsfag oppgir at de ikke har tatt spesielle grep, som er den høyeste andelen som ikke har gjort dette.
- Svært få (7 %) har totalt svart at de har formidlet engelsk-norske ordlister til studenter.
- Andre måter å gjøre studentene kjent med norske fagord på er i undervisning, seminar, norske pensumbøker og egenlagde sammendrag.

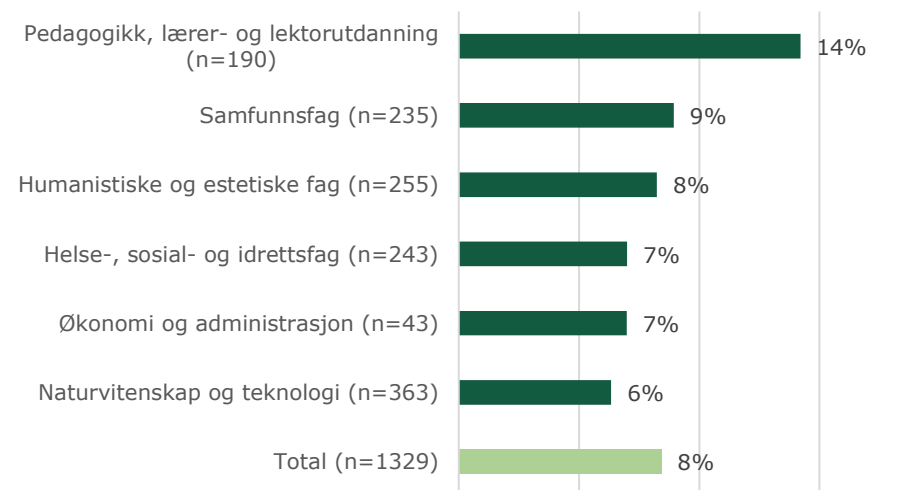
Få opplever at studenter etterspør norske fagord

- Her spør vi om respondentene opplever at studenter etterspør hvilke fagord som kan brukes på norsk.
- En like stor andel sier at dette oppleves i liten grad som at spørsmålet ikke er relevant (27 % og 27 %). Kun 7 % og 2 % opplever dette i stor eller svært stor grad.
- I den andre figuren ser vi en fordeling av hvilke fagområder som har svart «i svært stor grad» og «i stor grad» på spørsmålet overfor.
- Totalt ser vi at 8 % har valgt disse alternativene.
- De som underviser innenfor naturvitenskap og teknologi opplever i minst grad etterspørsel etter norske fagord fra studenter, mens undervisere innen pedagogikk, lærer- og lektorutdanning opplever den største etterspørselen etter norske fagord (14 %). Pedagogikk, lærer- og lektorutdanning har en tydelig høyere andel enn samfunnsfag som har den neste høyeste (9 %).

HVIS DU UNDERVISER PÅ ENGELSK ELLER BRUKER ENGELSKSPRÅKLIG STUDIELITTERATUR I EMNER MED NORSKSPRÅKLIGE STUDENTER ...

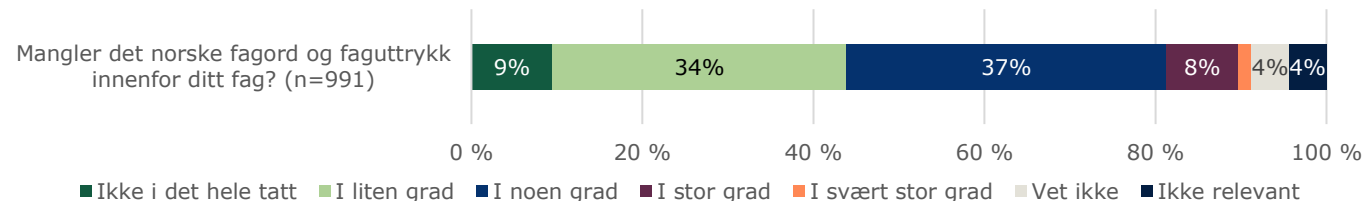
ANDEL «I SVÆRT STOR GRAD» OG «I STOR GRAD» FORDELT PÅ FAG

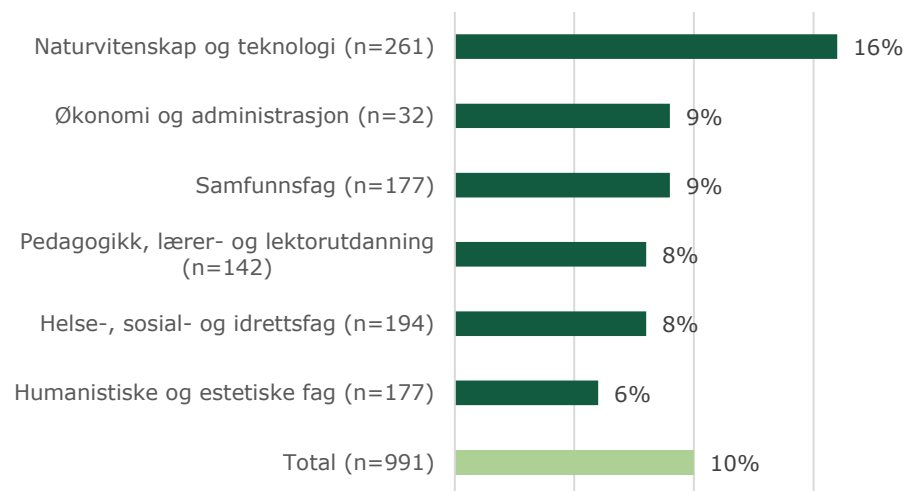
Nesten halvparten mener at norske faguttrykk mangler i noen eller større grad innenfor faget deres

- Her spør vi i hvilken grad respondenten selv opplever at det mangler norske fagord og faguttrykk innenfor faget deres.*
- Vi ser at 37 % oppgir at dette gjelder i noen grad i deres fag, mens til sammen 10 % mener det i *stor* eller *svært stor grad* mangler norske fagord og faguttrykk. Dette utgjør til sammen nesten halvparten av respondentene.
- På den andre siden er det en nesten like stor andel (43 %) som har svart *ikke i det hele tatt* eller *i liten grad*.
- I den nederste figuren ser vi andelen av respondentene som har svart «i svært stor grad» og «i stor grad» fordelt på fagområde. Totalt har 10 % svart et av disse alternativene.
- Naturvitenskap og teknologi er fagområdet med høyest andel (16 %), noe som er interessant med tanke på at det er blant fagområdene som bruker minst norsk i både undervisning og i skriving av fagtekster.

I HVILKEN GRAD ...

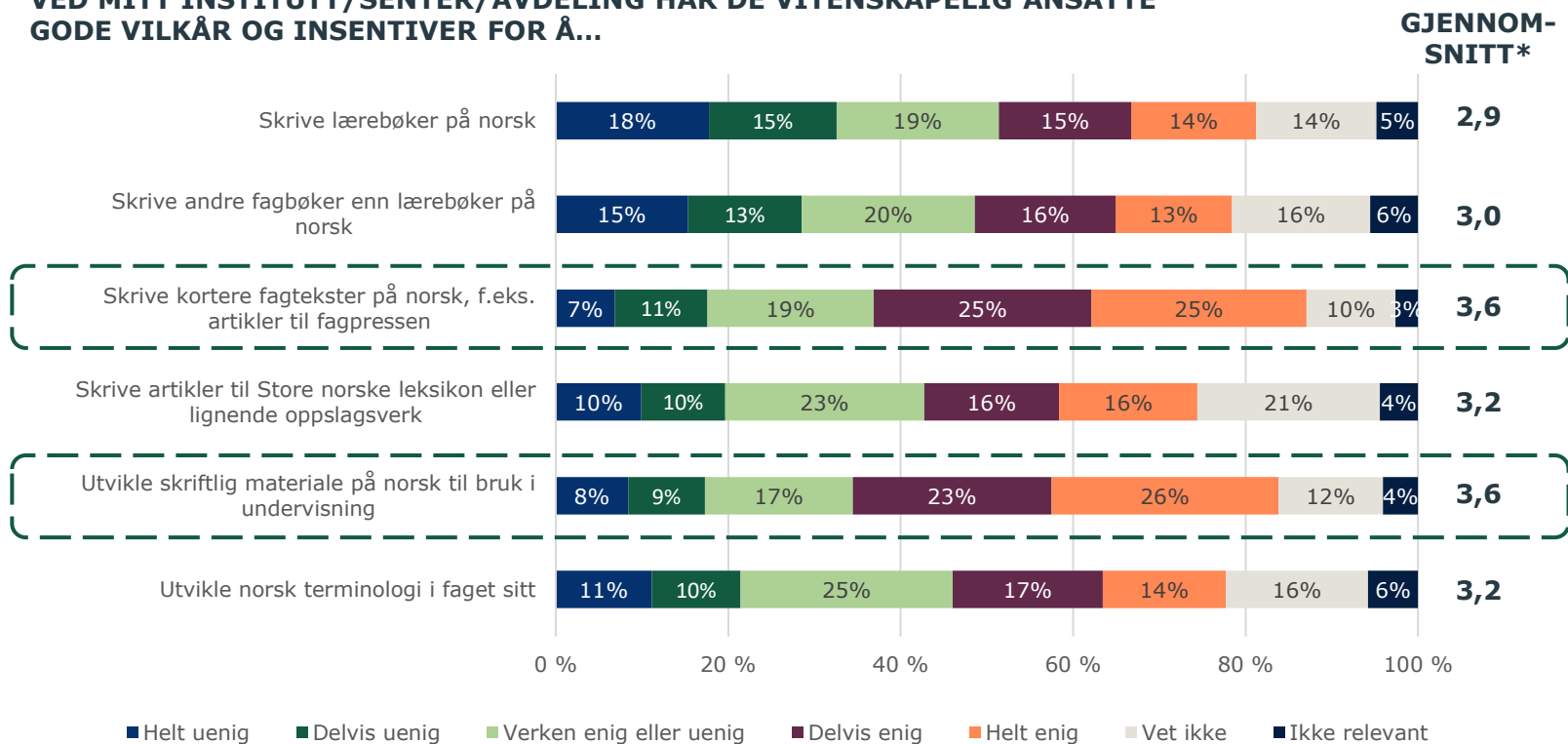
ANDEL I SVÆRT STOR GRAD OG I STOR GRAD FORDELT PÅ FAG

Svært ulike opplevelser av hvor gode vilkår det er for å skrive på norsk

HVOR ENIG ELLER UENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTANDER?

VED MITT INSTITUTT/SENTER/AVDELING HAR DE VITENSKAPELIG ANSATTE GODE VILKÅR OG INSENTIVER FOR Å...

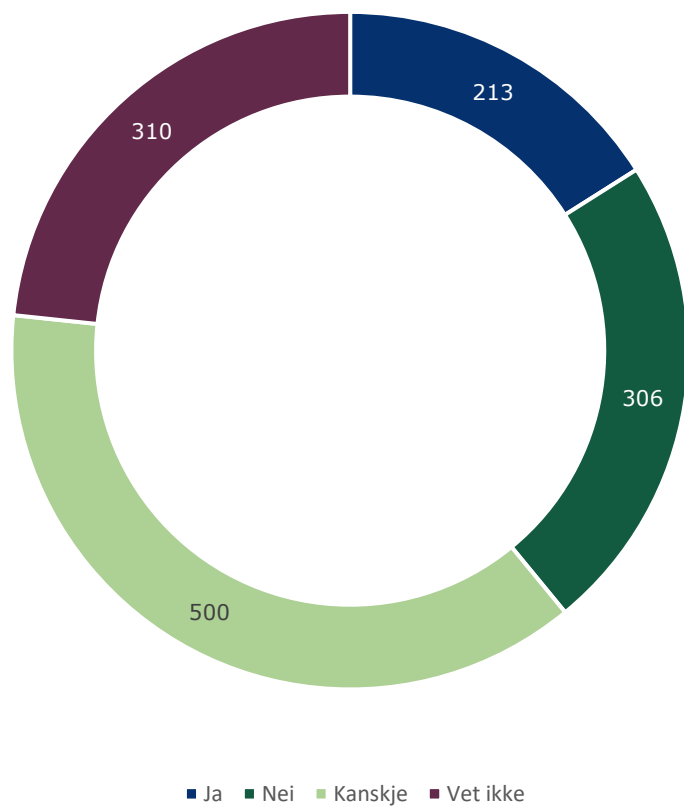

n=1329

- I figuren ser vi respondentenes ulike opplevelser av institusjonens vilkår og insentiver for å skrive fagtekster på norsk og utvikle norsk terminologi.
- Generelt ser vi stor variasjon i disse opplevelsene, og ingen av påstandene skiller seg spesielt ut. Gjennomsnittene ligger stort sett rundt midten («verken enig eller uenig»).
- Det er størst enighet om de to påstandene som er ringet rundt. Her er 50 % delvis eller helt enig i at de vitenskapelige ansatte har gode vilkår for å skrive kortere fagtekster på norsk. Nesten det samme (49 %) gjelder for utvikling av skriftlig materiale på norsk til bruk i undervisning.
- At det er gode vilkår for å skrive lærebøker på norsk, er den påstanden flest er delvis eller helt uenig i (33 %). Dette kan indikere at det er ikke like gode vilkår for å skrive lange tekster som det er for å skrive korte.

16 % oppgir at de kan tenke seg å utvikle norsk terminologi og tilgjengeliggjøre den i Termportalen

KUNNE DU TENKE DEG Å BIDRA TIL Å UTVIKLE NORSK TERMINOLOGI INNENFOR DITT FAG OG GJØRE DEN TILGJENGELIG I TERMPORTALEN? (N=1329)

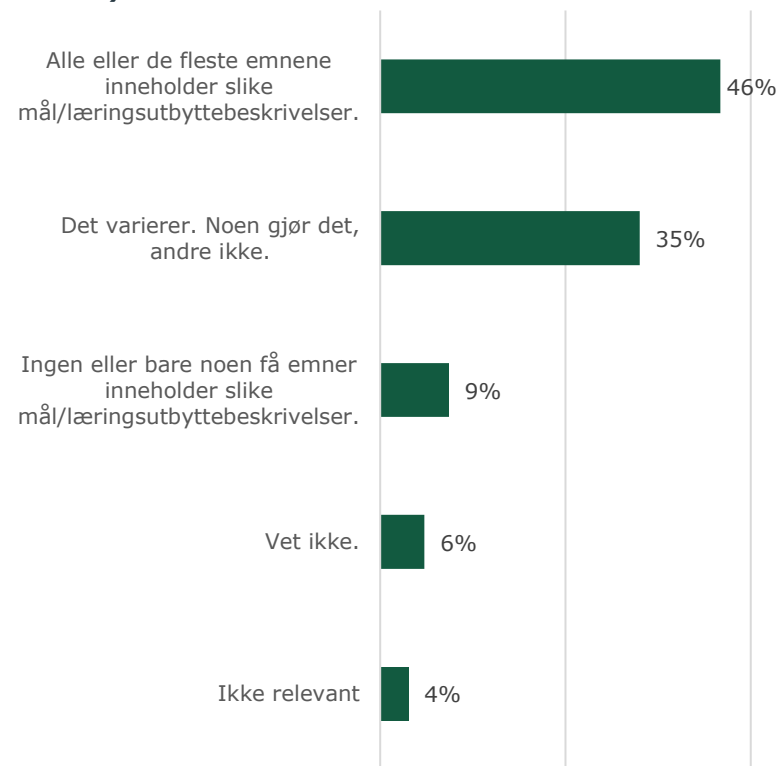

- 213 av alle respondentene ønsker å bidra til å utvikle norsk terminologi innenfor sine fag og gjøre terminologien tilgjengelig i Termportalen. De fleste (500) svarer «kanskje», mens 306 svarer «nei» på dette spørsmålet. Alle fagområdene er representert i gruppen som har svart «Ja».
- Termportalen er en nasjonal portal for terminologi ved Språksamlingene, Universitetet i Bergen. I Termportalen kan man finne fagtermer innenfor en rekke fag på tvers av ulike termbaser via et felles søkefelt.
- Det er et språkpolitisk mål at Termportalen skal styrke arbeidet med norsk terminologi både i universitets- og høyskolesektoren og i samfunnet for øvrig. Finansiering av Termportalen er sikret gjennom en samfinansiering mellom Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet.
- Termportalen skal bygges ut og gi tilgang til flere termbaser enn i dag, og da undersøkelsen ble gjennomført, var en ny søkeside under utvikling. Fagmiljøer som utvikler norsk terminologi, kan gjøre termene tilgjengelige i portalen.

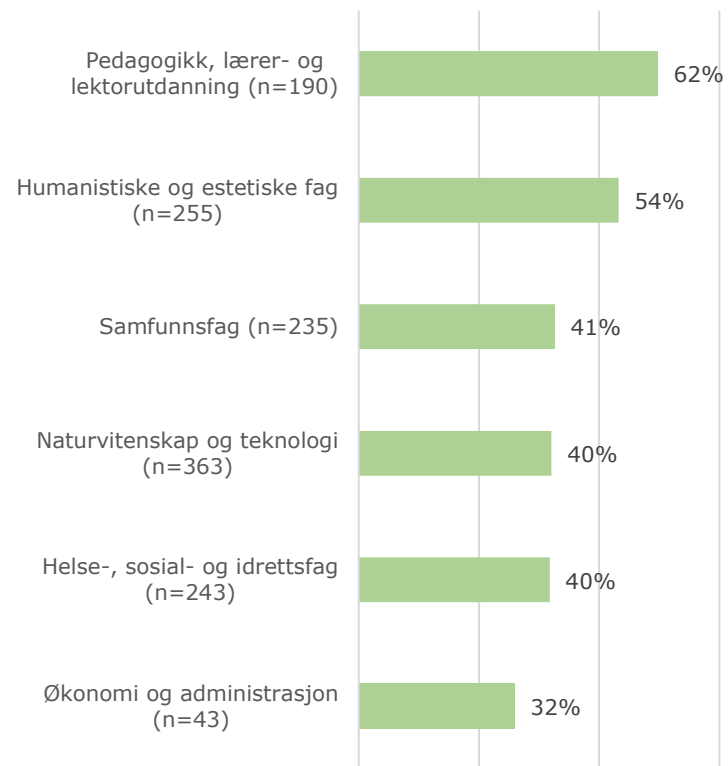
Læringsutbytte- beskrivelser

Pedagogikk-, lærer- og lektorutdanning er høyest representert når det gjelder læringsutbyttebeskrivelser som omhandler språk og formidling

INNEHOLDER EMNENE DU UNDERVISER I, MÅL/LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER SOM SPESIFISERER AT STUDENTENE SKAL HA FERDIGHETER I Å PRESENTERE/FORMIDLE FAGKUNNSKAP?*
(N=1329)

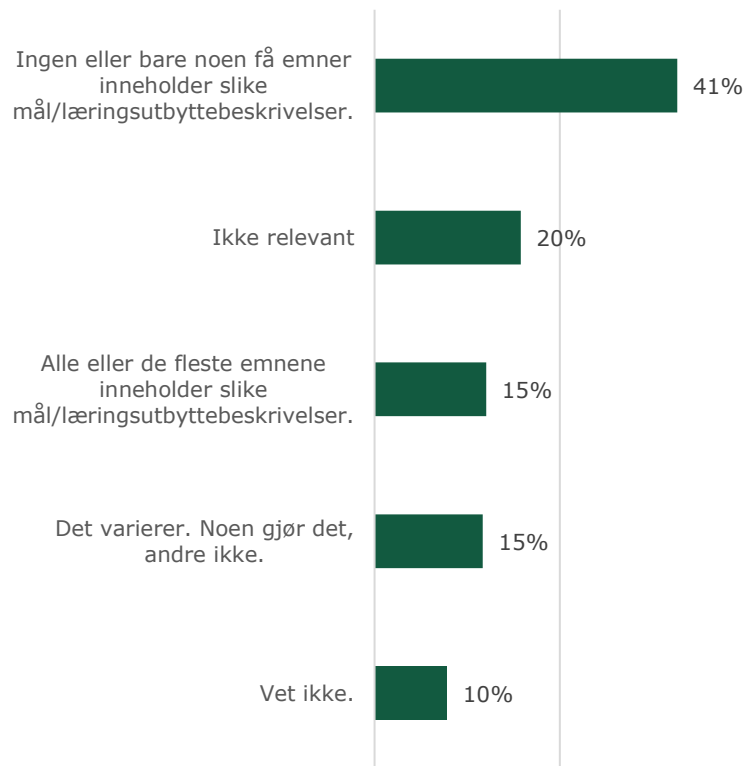
ANDEL SOM HAR SVART «ALLE ELLER DE FLESTE EMNENE INNEHOLDER SLIKE MÅL/LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER (N=515)

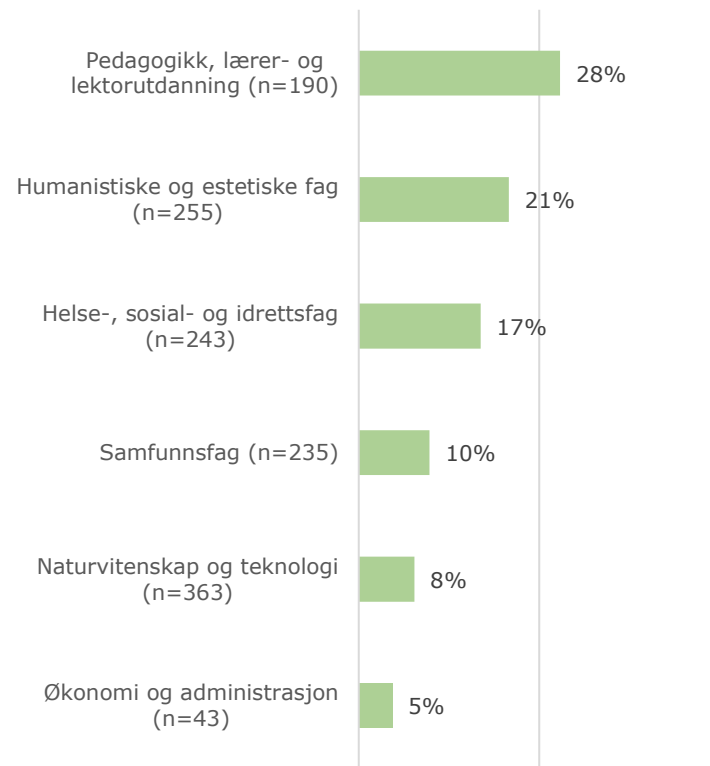
- Læringsutbyttebeskrivelser er formaliserte beskrivelser av hva studentene skal kunne når de har fullført et emne.
- I figuren helt til venstre ser vi at 46 % av respondentene oppgir at alle eller de fleste av emnene inneholder læringsutbyttebeskrivelser som omhandler ferdigheter i formidling. 35 % oppgir at dette varierer.
- Når vi ser på figuren over hvilke fagområder som har svart alle eller de fleste, ser vi at pedagogikk-, lærer- og lektorutdanning er høyest representert med 62 %.
- Humanistiske og estetiske fag er nest høyest representert med 54 %.

2 av 5 oppgir at ingen eller få emner inneholder læringsutbyttebeskrivelser som omhandler norsk fagspråk eller terminologi

INNEHOLDER EMNENE DU UNDERVISER I, MÅL/LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER SOM SPESIFISERER AT STUDENTENE SKAL HA FERDIGHETER I NORSK FAGSPRÅK OG/ELLER NORSK TERMINOLOGI? (N=1329)

ANDEL SOM HAR SVART «ALLE ELLER DE FLESTE EMNENE INNEHOLDER SLIKE MÅL/LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER (N=200)

- Når det gjelder om læringsutbyttebeskrivelser spesifiserer at studenter skal ha ferdigheter i norsk fagspråk/terminologi, oppgir hele 61 % at ingen eller få emner har slike beskrivelser, eller at spørsmålet ikke er relevant.
- Kun 15 % oppgir at alle eller de fleste inneholder slike beskrivelser.
- Av disse ser vi at fagområdet pedagogikk-, lærer- og lektorutdanning igjen er høyest representert (28 %), og at humanistiske og estetiske fag er nest høyest representert (21 %).

